

Tietäjäys nykyajassa

AUTOETNOGRAFINEN
TOIMINTATUTKIMUS PIELISEN
TIETÄJÄKESKUKSEN TOIMINNAN
KEHITTÄMISESTÄ PERINTEEN JA
NYKYPÄIVÄN SYNTEESILLÄ
PALVELUMUOTOILUN KEINOIN

Taiteiden tiedekunta
Pro Gradu -tutkielma
Minna Heikkinen
Kevät 2023

1. Johdanto	6
2. Maailman ja väinämöisen synty - Entinen maailma kohtaa nykypäivän	8
2.1 Pielisen alueen perinne	8
2.2 Tietäjäperinne	9
2.3 Samanismi	9
2.4 Pielisen Tietäjäkeskus ry	10
3. Väinämöisen laulu - Palvelumuotoilu synteesin luojana	10
3.1 Palvelumuotoilun prosessi - Tuplatimantti	11
3.2 Luova ongelmanratkaisu	13
4. Sammon takominen - Samanismin kaksi maailmaa Pielisen Tietäjäkeskuksessa	16
5. Väinämöinen käy kuoleman mailla - Pielisen Tietäjäkeskuksen toiminnan kehittäminen palvelumuotoilun keinoin	17
5.1 Palvelumuotoilun prosessin suunnitelma ja eteneminen	18
5.1.1 Tutki	21
5.1.2 Kehitä - Synteesi muotoilun pohjana	21
5.1.3 Määrittele	21
5.2 Tutkimuksen eettiset näkökulmat	22
6. Kanteleen soitto - Minä palvelumuotoilijana muotoiluprosessissa - autoetnografia	24

7. Ilmarinen luo auringon kullasta ja kuun hopeasta - miten luodaan perinteen ja nykyajan synteesiä palvelumuotoilun keinoin Pielisen Tietäjäkeskus ry:ssä	27
7.1 Perustajajäsenten haastattelut	28
7.2 Kolmijalkainen jakkara	29
7.3 Online Nuotiopiiri	29
Matkat	30
Rummutukset ja muut matkat	30
Seminaarit ja keskustelutilaisuudet	31
Perinnekäsityöt	31
Juhlat ja tapahtumat	32
Muita huomioita	32
7.4 Jäsenprofiilit	33
8. Marjatan pojan syntymä - Pielisen Tietäjäkeskus tänään ja huomenna	35
9. Louhi, Kelavalan taiantekijä - Miten palvelumuotoilijan eettinen vastuu toteutuu oman yhteisön muotoiluprosessissa	37
9.1 Jäsenestä tutkijaksi - Pielisen Tietäjäkeskus ry ja sen toiminta	38
9.2 Minä palvelumuotoilijana muotoiluprosessin osallisena	39
10. Väinämöinen lähtee - Johtopäätökset ja pohdinta	41
10.1 Palvelumuotoiluprosessi Pielisen Tietäjäkeskuksessa	41
10.2 Osallinen muotoilijana	42
Lopuksi	44
Lähteet	45
Liite 1	
Liite 2	

University of Lapland

Faculty: Faculty of Arts

Title: Autoethnographic study of the synthesis of tradition and modern times in Pielisen Tietäjakeskus by service design

Author: Minna Heikkinen

Education program: Multidisciplinary master's program in service design

Type of work: Master's thesis

Pages: 44

Year: 2023

This Master Thesis examined how to create a synthesis of tradition and modernity and develop activities in the Pielinen Tietäjakeskus by utilising service design methods.

A tradition of the Pielinen area, shamanism, and service design form the frame for this study. The development process is performed by service design methods, following the Double diamond design process.

In the second part of this study, I research myself as a member and researcher within the organisation using autoethnography. This data was used to answer the second research question: How is the service designer's ethical responsibility realised in the (own community's) design process? In this research, member profiles for PieTi were developed, and the results of the study were used to form the vision and events calendar for 2023.

Key words: service design, autoethnography, shamanism, wise man tradition.

Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta

Työn nimi: Tietäjäyys nykyajassa - Autoetnografinen toimintatutkimus Pielisen Tietäjäkeskuksen toiminnan kehittämistä perinteen ja nykypäivän synteessä palvelumuotoilun keinoin

Tekijä: Minna Heikkinen

Koulutusohjelma: Palvelumuotoilun monialainen maisteriohjelma

Työn laji: Pro gradu -tutkielma

Sivumäärä: 44

Vuosi: 2023

Tutkielman kohteena oli Pielisen Tietäjäkeskus ry ja siellä tehtävä perinteen ja nykyajan synteesi sekä toiminnan kehittäminen palvelumuotoilun keinoin.

Tämän tutkimuksen viitekehys muodostuu Pielisen alueen tietäjäperinteestä, samanismista ja palvelumuotoilusta. Pielisen Tietäjäkeskus tuo näitä shamanismin perinteitä nykypäivän ihmisten saataville ja tätä toimintaa tutkimuksessa kehitettiin palvelumuotoilun keinoin tuplatimantti-muotoiluprosessin avulla.

Tutkimuksen toisessa vaiheessa tarkastelin omaa rooliani muotoilijana autoetnografisella tutkimusotteella. Aineiston avulla vastasin tutkimuskysymykseen: miten palvelumuotoilijan eettinen vastuu toteutuu (oman yhteisön) muotoiluprosessissa?

Tutkimuksessa kehitettiin jäsenprofiilit yhdistyksen toiminnan tueksi, jonka lisäksi yhdistyksen hallitus on hyödyntänyt tutkimuksen tuloksia vuoden 2023 visiossa sekä vuosikellossa.

Avainsanat: palvelumuotoilu, autoetnografia, samanismi, tietäjäperinne.

*Vaka vanha Väinämöinen elelevi aikojansa
noilla Väinölän ahoilla, Kalevalan kankahilla.
Laulelevi virsiänsä, laulelevi, taitelevi.*

*Lauloi päivät pääksytysten, yhytysten yöt saneli
muinaisia muisteloita, noita syntyjä syviä,
joit' ei laula kaikki lapset, ymmärrä yhet urohot
tällä inhalla iällä, katovalla kannikalla.*

*Kauas kuuluvi sanoma, ulos viestit vierähtävät
Väinämöisen laulannasta, urohon osoannasta.
Viestit vierähti suvehen, sai sanomat Pohjolahan.*

Kalevala, Kolmas runo

1. JOHDANTO

Tämä pro gradu -tutkielma pureutuu ajankohtaisiin ilmiöihin karjalaisuuden kulttuurista sekä uushenkisyyden noususta. Pielisen Tietäjakeskus ry:ssä (myöh PieTi) yhdistetään kulttuurillista perimätietoa eli tietäjyyttä samanismitraditioon sekä luontoyhteyteen.

Tutkimukseni lähtökohtana on Pielisen alueen sielunmaisema sekä sen tietäjä- ja shamanistisen perinne. Miten nämä onnistutaan yhdistämään sekä tuomaan nykypäivän toimintakulttuuriin yhdistyksen jäsenten ja muiden kiinnostuksen saataville helposti kulutettavassa muodossa.

Samanismista Suomessa on tehty jonkin verran tutkimusta viime vuosina, mm. Elina Hytönen-Ng:n toimesta. Kiinnostuksen kasvun myötä samanismista on tulossa paremmin saatavilla oleva tietoisuuden ja elämisen muoto. Kuitenkin merkittävimpänä tutkimuksen alullepanijana on oma kiinnostukseni niin alueen perinteisiin kuin myös perinteiseen, yhteydelliseen elämisen tapaan nykypäivässä. Kysymys perinteen näkymisestä ja korostumisesta tässä ajassa, jossa ihmiset kaipaavat pysyvyyttä ja juurevuutta luomassa turvallisuutta muuttuvassa yhteiskunnassa, on pohdituttanut minua ja muita halusin löytää mahdollisuuden elää perinnettä todeksi.

Tämän tutkimuksen tarkoitus on luoda perinteen ja nykyajan synteesiä hyödyntämällä palvelumuotoilun menetelmillä saatua tietoa yhdistäen sitä yhdistyksen kantaviin teemoihin ja luoden siten yhdistykselle tietoa strategiseksi työkaluksi toiminnan kehittämiseen. Tutkimuksessa selvitetään, miten perinteisen tietäjä- ja shamaanitraditiota voidaan tuoda nykypäivän ajattelun, olemisen ja elämisen tueksi.

Tutkimuksen tavoitteena on autoetnografian avulla luoda ymmärrystä tutkimuksen tekijän eettisestä vastuusta oman yhteisön tutkimuksessa. Näihin tavoitteeseen ja tarkoitukseen vastaamalla kahteen tutkimuskysymykseen Miten palvelumuotoilun keinoin luodaan perinteen ja nykyajan synteesiä Pielisen tietäjakeskus ry:ssä sekä miten palvelumuotoilijan eettinen vastuu toteutuu (oman yhteisön) muotoiluprosessissa?

Käytetyt palvelumuotoilun menetelmät ovat: kysely, teemahaastattelu, osallistuva havainnointi, ryhmähaastattelu, yhteiskehittämisen työpaja sekä kenttäpäiväkirjatallenteet. Palvelumuotoilun prosessia kuvaan tuplatimantti-muotoiluprosessilla, joka on yleisesti palvelumuotoiluprosesseissa käytetty iteratiivinen toimintamalli.

Tutkimukseni on autoetnografinen toimintatutkimus, jossa avaan omaa kokemustani palvelumuotoilijana tässä prosessissa. Tutkimuksen toiminnallinen osuus toteutetaan yhteistyössä Pielisen tietäjäkeskuksen kanssa. Autoetnografinen osuus, työn visuaalinen tutkimus, perustuu omiin kokemuksiini, niistä kirjoitettuihin sekä muuten tuotettuihin kenttämuistiinpanoihini. Aineistonani ovat valokuvat, teokset ja muistikirjat, joilla jäsenän omaa palvelumuotoilijuuttani tutkimusprosessin ajalta. Aineisto sisältää omaa osallisuuttani sekä fasilitointia muotoiluprosessin ajalta syksyllä 2022.

Tässä tutkimuksessa käytetään Kalevelan runoutta kunnioituksella rajan molemminpuolista karjalaisuutta kohtaan. Karjalaa kohtaan, johon myös Pielisen-Karjalan seutu kuuluu.

Henkilökohtaisella tasolla autoetnografiaa on kuvattu matkalla minuuteen ja Kuka minä olen -kysymyksen äärelle. Tämä tutkimus on matka myös itseeni ja rooliini palvelumuotoilijana.

2. MAAILMAN JA VÄINÄMÖISEN SYNTY - ENTINEN MAAILMA KOHTAA NYKYPÄIVÄN

*Mieleni minun tekevi,
Aivoni ajattelevi
Lähteäni laulamahan,
Saa'ani sanelemahan,
Sukuvirttä suoltamahan,
Lajivirttä laulamahan;
Sanat suussani sulavat,
Puhe'et putoelevat,
Kielelleni kerkiävät,
Hampahilleni hajoovat.*

Kalevala, ensimmäinen runo.

2.1 Pielisen alueen perinne

Karjala (kuva 1) on maantieteellinen alue Suomessa ja Venäjällä. Se on yhteisen historian käsittävä kulttuurialue, joka sijaitsee Suomen ja Venäjän rajan molemmin Puolin. Alueella on oma historiansa idän ja lännen taisteluissa. Suomen puolella Karjalaan kuuluu Pohjois- ja Etelä-Karjala, Venäjän puolella luovutetun Karjalan alue, Karjalan tasavalta (Karjalankannas, Laatokan Karjala ja Raja-Karjala) on suurempi ja lisäksi Karjalaisalueita ovat myös Aunus, Viena sekä Moskovasta luoteeseen sijaitseva Tverin Karjala. (Karjalainen nuorisoliitto 2022; Karjalan Liitto ry 2023)

Kuva 1. Karjalan alueet (Karjalan Liitto ry 2023)

Pielisen Karjalan alue käsittää Nurmeksen ja Lieksan kuntien alueet Pielisen järven pohjois-, itä- ja eteläosissa. Pielistä lännessä reunustava Juuka ei historiallisesti kuulu Pielisen Karjalan alueeseen. Kansallismaisema Koli on Pielisen länsipuolella, mutta sijaitsee Lieksan alueella, joka on sijoittunut siis Pielisen molemmin puolin. (Pikes 2023; Wikipedia 2023)

Pielisen alueelle tyypillistä ovat vahva rakennus- sekä metsätyöperinne (Pielisen museo), ruokakulttuuri ja runonlaulantaperinne (Visit Karelia 2022). Karjalainen nuorisoliitto (2022) luettelee kulttuurin osiksi: leikkiperinteen, kansanmusiikin, kansantanssin, kansanpuvut, vuotuisperinteen, käsityöperinteen, ruokaperinteen ja Kalevalan.

Suomalainen kansanusko -kirjassaan Pulkkinen (2014) tarkkailee Louhi -nimen esiintymisen yleisyyttä Pielisen alueella ja siten Kalevalan historiaa alueen yhteydessä. Jo 1789 Mythologia Fennicassa mainitaan miesten syöjäin kylä, joka on yhdistetty Kainuun ja Meri-Lapin alueelle, mutta jonka sijainniksi on esitetty myös Pielisen aluetta. (Pulkkinen 2014, 60)

2.2 Tietäjäperinne

Kulttuurisesti tärkein ja tunnetuin Karjalan tietäjä on Kalevalan Väinämöinen. Väinämöistä kuvataan tietäjäksi, runonlaulajaksi ja kanteleensoittajaksi, muiden maiden sankareista poiketen hän ei ole sotasankari tai kuningas. Kalevalassa pienen kansan voima piilee nimenomaisesti tiedossa ja taidossa, ei muiden hallitsemisessa tai asevoimissa (Lehtonen 2018). Kalevalan moninaisuus herättää meissä jokaisessa omanlaisensa reaktion. Kalevalaseuran toiminnanjohtaja Niina Hämäläinen kiteyttää: ” Se on moninaisten äänten kakofonia, jonka yksi henkilö, sivistyneistöeliittiin kuuluva Elias Lönnrot muokkasi kirjalliseen muotoon.”(Kovasiipi 2023)

Siikalan (2002) mukaan tietäjäyys ja sen muodot ovat vaihdelleet alueittain. Kuitenkin varhaisimmat muodot ovat niin yhdenmukaisia, että on voitu puhua instituutiosta. Itä- ja Pohjois-Suomi sekä Savo-Karjalan seutu ovat olleet voimakasta tietäjäaluetta, joskin nimi on vaihdellut alueittain: loihtija, laulaja, osaja, näkijä, johon on liittynyt usein myös parantajuutta, erityisesti Vienan Karjalan alueella. (Siikala 2002a, 79–80)

Pielisen Tietäjäkeskuksen (PieTi) näkemys tietäjäydestä on, että tietäjäyden lähde on syvässä ja vastavuoroisessa luontosuhteessa. Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen ja lajien tasa-arvo ovat yhdistykselle keskeisessä roolissa. (Pielisen tietäjäkeskus 2022)

Yhdistyksen tavoite on elävöittää erilaisia tradition osia: muistaa, päivittää ja elää niitä nyky-yhteiskunnassa. Toiminta perustuu tutkittuun tietoon ja elävään traditioon, jonka ydin on suomalais-ugrilaisessa, itämerensuomalaisessa, suomalaisessa ja karjalaisessa kulttuuriperinteessä. (Pielisen tietäjäkeskus 2022)

Yhdistyksen toiminta pohjaa vuodenkiertoon ja mytologioiaan juhlien, seremonioiden ja rituaalien kautta. Yhdistyksen toiminnan tarkoitus on tukea tietäjätraditiota ja saattaa tietäjä- ja samaaniperinne kiinteäksi osaksi yhteiskuntaa ja sen keskustelua.

Keskeinen osa tietäjäperinnettä ovat loitsut. Loitsut ovat riittirunoja, jotka on tarkoitettu yliluonnollisten voimien ja vaikutusten hallintaan. Loitsujen kielessä sanat eivät ole ainoastaan kohdetta ilmaisevia merkityksiä, vaan myös todellisessa yhteydessä kohteeseensa. Runomittansa puolesta suomalaiset loitsut ovat runomitassaan eepisten laulujen kaltaisia. (Siikala 1992, 64)

2.3 Samanismi

Samanismin tutkijat ovat pitäneet käsitteen määrittelyä tärkeänä, samanismin rinnalla kulkee myös animismin käsite. Useimmille samanismin opettajille, harjoittajille sekä tutkijoille animismi on samanismin perusta. (Harvey 2005, 139)

Animismi on uskontotutkimuksen yksi vanhimpia tutkimuksen aiheita. Harvey (2005) on tutkinut animismin kehittymistä ja toteaa, että määrittely on muuttunut aikojen saatossa. Tutkimuksiinsa pohjautuen hän esittää ”animistien olevan henkilöitä, jotka tunnistavat maailman olevan täynnä persoonia, joista ainoastaan osa on ihmisiä ja elämä on aina suhteita toisiin”. (Harvey 2005, xi)

Myös Horwitz (2017, 14) toteaa ihmisten viittaavan usein animismiin puhuessaan samanismista – ”maailman kunnioittamisesta sellaisena kuin se on, kaikki asiat elävinä ja yhteydessä”. Suomen shamaanisaurassa on 1990 -luvulla mietitty koko samaani-termin muuttamista tietäjäksi sen merkityksen vuoksi (Kouri J & Hytönen-Ng E. 2022, 121).

Nykyisellään samanismista käytetään myös nimeä neosamanismi tai moderni länsimainen samanismi, perinteen evoluution vuoksi transsitekniikasta ihmisen luontoyhteyteen, pääsyyn henkimaailman tasolle ja luomisen pyhään verkkoon (Stuckrad 2014,16; Kouri J & Hytönen-Ng E. 2022, 122) . Nykyään useilla samanismin opettajilla on akateeminen tausta (Svanberg, J. 2003, 27), jolloin samanismissa yhdistyy sen harjoittaminen sekä tieteellinen tausta.

Kouri ja Hytönen (2020) esittävätkin, että samanismista puhumisen sijaan meidän tulisi puhua samanismeista, koska sen perinteiset kuin uudetkin ilmentymät ovat niin monimuotoisia. (Kouri J & Hytönen-Ng E 2020)

2.4 Pielisen Tietäjäkeskus ry

”Pielisen Tietäjäkeskus ry. on osa karjalaisen ja suomalaisen tietäjä- ja shamaanitradition jatkumoa. Yhdistys vaalii perinteen nykyilmentymiä, syvää luontoyhteyttä ja toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana.” (Pielisen Tietäjäkeskus 2022)

Pielisen Tietäjäkeskus ry on perustettu 2020 edistämään suomalaisen tietäjä- ja shamaanitradition jatkumoa, vaalien sen nykyilmentymiä sekä syvää luontoyhteyttä. (Pielisen Tietäjäkeskus 2022)

Tietäjäkeskus toteuttaa tarkoitustaan kokoamalla yhteen, elämällä todeksi sekä edistämällä karjalaiselle kulttuurille ainutlaatuisia tietäjäperinteitä. Luonnonilmiöiden ja vuodenvieron seuraaminen, parantaminen, kansanrunous sekä ruoka- käsityö- ja rakennusperinteet ovat keskeisessä roolissa tietäjäkeskuksen toiminnassa. Toiminnallaan yhdistys haluaa elävöittää jo unohdettuja tradition osia tuoden niitä nykyaikaan joko sellaisenaan elämällä niitä tai päivittämällä nykyaikaa vastaaviksi. (Pielisen Tietäjäkeskus 2022)

Yhdistys haluaa tuoda yhteen kansanomaisen ja samanistisen taiteen tekijöitä luoden toimintaedellytyksiä kulttuuri- ja perinnetapahtumille, kuten myös tietäjyydestä kiinnostuneita ihmisiä. Yhdistys tuo myös esiin Pielisen karjalan ainutlaatuista samanistista luonnetta sekä tietäjäperinnettä. (Pielisen Tietäjäkeskus 2022) Tutkimuksen toteuttamisen aikaan syksyn 2022 toimintakalenterissa oli edustettuna Äänellä itkemisen ja sekä Itkurunouden kurssija, Tietäjän sienet -luento, Rauhanrummutus, Kekritapahtuma, Kalevan naisen menetelmiä -koulutus. (Pielisen Tietäjäkeskus 2022)

3. VÄINÄMÖISEN LAULU - PALVELUMUOTOILU SYNTEESIN LUOJANA

*Miks laulaisin siis minä, jolle on kantelo suotu,
riemuja muita
ja murheita muita?
Taida en lukea tähtiä taivahan kannen,
en kaloja meren,
en kukkia nurmen.
Laulan ma siis, mit' on ihmisen laulaa suotu.*

Väinämöisen laulu, Kalevala

Palvelumuotoilu on käsitteenä esiintynyt 1980 -luvulta saakka. Aluksi sitä käytettiin markkinoinnissa sekä johtamisessa, josta se vuosien saatossa on asettunut nykyiseen paikkaansa ihmislähtöiseen kehittämiseen. Vuosituhannen alussa perustettiin ensimmäinen palvelumuotoilutoimisto Lontooseen, joka kaupallisti palvelumuotoilun konsulttipalveluna. Tuolta lähti liikkeelle kansainvälinen Service Design Network, joka perustettiin 2004. Palvelusektorin kasvaessa talouden merkittäväksi osaksi palvelumuotoilusta kehittyi ilmiö. (Koivisto, Säynäjäkangas & Forsberg 2019, 32.)

Asiakaslähtöinen kehittäminen ja asiakkaan merkitys palveluiden kehittämisessä korostuu ja asiakkaan toiveiden ja tarpeiden ymmärtämisestä on tullut kehittämisen perusta. (Miettinen 2011, 21-13) Asiakkaan tuntiessa itsensä parhaiten, on luonnollista ottaa tämä ja muut palveluiden käyttäjät mukaan kehittämisprosessiin, jotta voidaan luoda käyttäjakeskeisiä, lisäarvoa tuottavia sekä liiketoiminnallisesti kannattavia palveluita. (Miettinen 2011, 21-13, Moritz 2005)

Palvelumuotoilussa puhutaan käyttäjistä, ihmisistä ja käyttäjälähtöisyydestä, käyttäjakeskeisyydestä ja ihmislähtöisyydestä. Vaikka näihin sisältyy eroja, ovat ne myös käytössä usein synonyymeinä. Käyttäjakeskeinen tiedonkeruu sekä käyttäjän mukaan ottaminen kehittämiseen ovat Hyysalon (2009, 27) mukaan keskeisiä eroja näiden käsitteiden välillä. Ihmislähtöisyys ja ihmislähtöinen kehittäminen viittaakin suoraan, ettei kehittämisen kohteena ole teknologia, organisaatio tai muotoilijan mieltymykset. (Koivisto et al. 2019, 37.)

Palvelumuotoilun lähtökohdat ovat muotoiluajattelussa (design thinking). Muotoiluajattelu on paitsi ajattelutapa, myös toimintaa ja tapa tehdä asioita. Siinä yhdistyy halu hyödyntää luovia työskentelytapoja sekä kehittää käytettäviä, toimivia ja taloudellisesti kannattavia palveluita. (Brown 2008; Miettinen 2019, 11-13) Tämä voi toimia ajattelutapana niin henkilölle, tiimille tai organisaatiolla, jossa käyttäjä on etualalla ja tuote tai palvelu nähdään osana palvelusuhdetta tai -polkua. Olettamisen sijaan tutkitaan, testataan ja prototypoidaan nopeasti asiakkailta ennen loppuunsaattamista iteratiivisen jatkokehittämisen sijaan. (Stickdorn & Hormess & Lawrence & Schneider 2018, 21)

Palvelumuotoilun yksi tärkeimmistä ajatuksista on yhteiskehittäminen. Yhteiskehittämisen kautta pyritään saattamaan yhteen moninaisia ihmisiä, joiden liimana palvelumuotoilu toimii. Yksinkertaisin keinoin palvelumuotoilu mahdollistaa näiden ihmisten kohtaamisen, kommunikoinnin sekä yhdessä tekemisen. (Stickdorn et. al. 2018, 21) Yhteiskehittämiseen viitataan myös yhteisluonnon muotona, jolla viitataan tarkoitukselliseen vakiintuneiden sosiaalisten rakenteiden muovaamiseen. (Vink, Koskela-Huotari, Tronvoll, Edvardsson & Wetter-Edman 2021, 172)

Palvelumuotoilu on tieteellinen lähestymistapa palvelujen suunnitteluun, joka perustuu asiakkaiden tarpeiden ja kokemusten ymmärtämiseen. Se on integroiva ja systemaattinen prosessi, joka yhdistää teknologian, liiketoiminnan ja käyttäjäkeskeisyyden näkökulmat tavoitteenaan luoda merkityksellisiä ja arvoa tuottavia palveluita. (Tuulaniemi 2011, 13, 24; Koivisto & Säynäjäkangas & Forsberg 2019, 32-33)

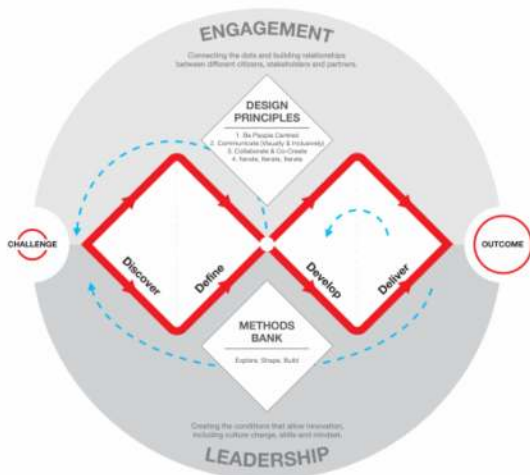
Tutkimusprosessin ohjaavana mallina käytin kehittynyttä tuplatimanttimallia. Kehittyneemmän tuplatimanttimallin etuna on yhä moniulotteisempien ongelmien ratkaisu nyky-yhteiskunnassa ja korostaa prosessin ei-lineaarisuutta. (Design Council 2019a)

3.1 Palvelumuotoilun prosessi - Tuplatimantti

Jokainen tuotettu palvelu on uniikki ja ainutlaatuinen. Sen vuoksi palvelumuotoiluprosessi mukautuu yksilöllisesti ratkaistavaan ongelmaan. On siis lähes mahdotonta määritellä yhtä tiettyä palvelu-prosessimenetelmää ja siinä käytettäviä työkaluja. Monimuotoisuuden vuoksi prosessissa käytetään luovaa iteratiivista ongelmanratkaisua. Palvelu-muotoiluprosessi siis sallii ja vaatii joustavuutta. (Miettinen et al 2011, 32; Tuulaniemi 2011, 126)

Palvelumuotoilun prosessi koostuu useista vaiheista, joista tärkeimmät ovat: asiakkaiden tarpeiden ja kokemusten ymmärtäminen (löydä), palvelu-konseptien kehittäminen (määritä), palvelumallien testaaminen ja arviointi (kehitä) sekä palvelujen jatkuva kehittäminen ja parantaminen (toimita). (Design Council 2019b)

Tuplatimanttimalli on yksi yleisimmistä palvelumuotoilun menetelmistä, joka on jaettu useisiin eri vaiheisiin. Jokaisella vaiheella on tärkeä rooli palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä, ja ne tarjoavat yhdenmukaisen ja systemaattisen prosessin palvelujen kehittämiselle. Tuplatimanttimallin vaiheet Design Councilin (2019b) mukaan on kuvattu kaaviossa 1 ja ovat seuraavat:

Kaavio 1. Palvelumuotoilun kehittynyt tuplatimanttimalli Design Councilin (2019a) mukaan

- Löydä: Ensimmäinen timantti auttaa ihmisiä olettamisen sijaan ymmärtämään, mikä ongelma on. Siihen kuuluu keskustelu ja ajan viettäminen niiden ihmisten kanssa, joihin muotoiluprosessi vaikuttaa. Tässä vaiheessa kerätään tietoa palvelun kohderyhmästä, kilpailijoista, markkinoiden trendeistä ja muista relevanteista tekijöistä. Tämä vaihe sisältää esimerkiksi haastatteluja, kyselyitä ja havainnointia. (Design Council 2019b)

- Määritä: Löydä -vaiheessa saatu tieto auttaa haasteen määrittämisessä uudella tavalla. Määritä -vaiheessa Löydä -vaiheessa tuotettu tieto analysoidaan ja tulkitaan nostamalla esiin asiakkaiden tarpeille tärkeitä asioita. Tässä vaiheessa voidaan hyödyntää myös konseptointia ja luovaa ajattelua ja niiden pohjalta luodaan uusia ja innovatiivisia palvelukonsepteja, jotka perustuvat ensisijaiseen tutkimukseen. Tämä vaihe sisältää esimerkiksi aivoriihiä, miellekarttoja, ja prototyyppien luomista, joita käytetään seuraavan vaiheen ratkaisujen ideointiin. (Design Council 2019b; Koivisto et al. 2019, 45-46)
- Kehitä: Toinen timantti rohkaisee ihmisiä antamaan erilaisia vastauksia määritettyyn ongelmaan, inspiraation löytämiseen uusista lähteistä sekä muotoiluun uusien ihmisten kanssa. Tässä vaiheessa kehitetään prototyyppisiä, ideoita, visualisointia ja niitä testataan ajattelun ja luovuuden edistämiseksi. Tämä vaihe voi sisältää esimerkiksi tietojenkäsittelyohjelmien, mobiilisovellusten tai fyysisten prototyyppien kehittämistä. (Design Council 2019b; Koivisto et al. 2019, 46)
- Toimita: Viimeisessä vaiheessa testataan erilaisia tunnistettuja ja rajattuja ratkaisuja, hylätään toimimattomat ja valitaan toimivat ratkaisut, joita lähdetään testaamaan lopullisen valinnan tekemistä varten. Tässä vaiheessa toteutetaan palvelun kehittäminen ja lopullinen toteutus: Tässä vaiheessa käytetään testauksen ja arvioinnin tuloksia palvelun kehittämiseen ja lopulliseen toteutukseen. Tämä vaihe sisältää esimerkiksi palvelun optimoinnin ja parantamisen, ja valmistelun palvelun käyttöönottoa varten. (Design Council 2019b; Koivisto et al. 2019, 46)

Toisin kuin kuva antaa ymmärtää, tuplatimantti ei ole lineaarinen prosessi, josta sitä on kritisoitu ongelman määrittämisen ja ratkaisun löytämisen erillisyyden lisäksi. Monet löydetyt haasteet palauttavat ensimmäisen timantin alkuun ja testaaminen kuuluu olennaisena prosessina kehittämistyöhön. Jatkuva palaute johtaa ratkaisujen iteratiiviseen kehittämiseen. (Design Council 2019b; Koivisto et.al. 2019, 42–47; Lipiec 2019, 3) Stickdornin et al (2018) mukaan palvelumuotoilu kuvataan iteratiivisena prosessina, joka perustuu toistuvaan ja jatkuvaan kehittämiseen, jossa aikaisempiin vaiheisiin voidaan aina palata. (Stickdorn et al. 2018, 21).

3.2 Luova ongelmanratkaisu

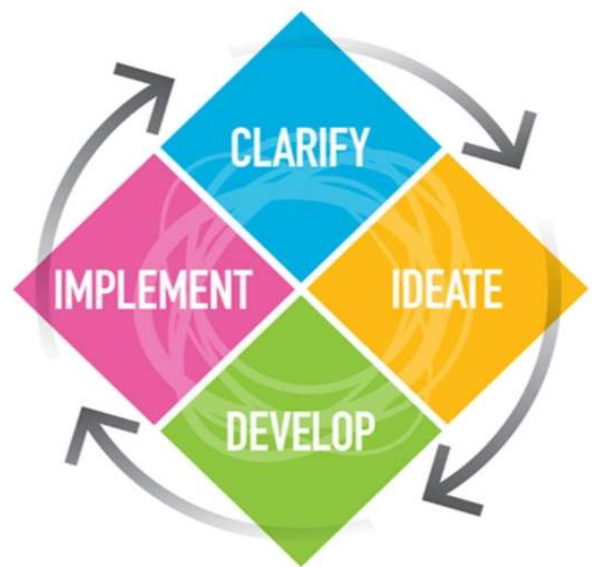
Palvelumuotoilu ja tuplatimanttimalli korostavat visuaalisuutta ongelmanratkaisussa. (Design Council, 2019b) Luova ongelmanratkaisu rohkaisee jokaisen luovuutta ajatuksella, että jokainen on luova ja luovia taitoja voidaan oppia ja kehittää. (Creative education foundation) Luovan ongelmanratkaisun avulla löydämme uudenlaisia ratkaisuja innovatiivisella tavalla.

Luova ajattelu ja innovointi on tärkeä osa palvelumuotoilua, sillä se mahdollistaa uusien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämisen asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan. Luovuus auttaa palvelumuotoilijoita löytämään uusia tapoja ratkaista ongelmia ja luomaan parempia palvelukokemuksia asiakkaille. (Tuulaniemi 2015, 104-105)

Luovuus ei kuitenkaan ole sattumanvaraista, vaan se perustuu tiettyihin tekniikkoihin ja menetelmiin, kuten esimerkiksi ideointi- ja prototyypitystekniikkoihin kuten visualisointiin. Näillä tekniikoilla voidaan kehittää ja testata uusia palvelukonsepteja ja varmistaa, että ne vastaavat asiakkaiden tarpeita ja odotuksia. (Mänttari 2019, 109)

Palvelumuotoilu ja luova ajattelu ovat tärkeitä tekijöitä palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä. Niiden avulla voidaan luoda merkityksellisiä ja arvoa tuottavia palveluita, jotka vastaavat asiakkaiden tarpeita ja odotuksia. Luova ajattelu auttaa kehittämään uusia ja innovatiivisia ratkaisuja, jotka parantavat palvelukokemusta ja erottuvat kilpailijoista. Miettisen (2015) mukaan palvelumuotoilu ja luova ajattelu yhdistyvät muotoiluajatteluksi, joka on kykyä ajatella luovasti ja proaktiivisesti, mahdollistaa muutokseen sopeutumisen ja muutosjohtamisen. Muotoiluajattelu on muuttanut palvelumuotoilua ja muotoilutoimintaa laajemmaksi ja tutkimusorientoimmaksi. (Miettinen 2019, 11).

Osa luovaa ongelmanratkaisuprosessia (Kaavio 2) on niin kutsuttu aivoriihi (eng. brainstorming). Se laajentaa ajatteluamme aihepiiristä ja mahdollistaa uusien ideoiden syntyminen. Sen avulla siirrymme ilmiselvistä ideoista läpimurtaviin ideoihin. (Creative education foundation)

Kaavio 2. Luova Ongelmanratkaisuprosessi (Creative Foundation)

4. SAMMON TAKOMINEN – SAMANISMIN KAKSI MAAILMAA PIELISEN TIETÄJÄKESKUKSESSA

*Laski virkkua vitsalla, helähytti helmisvyöllä;
virku juoksi, matka joutui, reki vieri, tie lyheni,
jalas koivuinen kolasi, vommel piukki pihlajainen.*

*Ajavi karettelevi. Ajoin soita, ajoin maita,
ajoin aavoja ahoja. Kulki päivän, kulki toisen,
niin päivällä kolmannella tuli pitkän sillan päähän,
Kalevalan kankahalle, Osmon pellon pientarelle.*

Kymmenes runo. Kalevala

Pielisen Tietäjäkeskus on nuori yhdistys, joka kaipaa toimintaansa selkeyttä, strategista pohjaa ja tulevaisuuden suuntaviivoja. Vahvasti perinteeseen nojaavan yhdistyksen toiminta on kuitenkin tässä ajassa ja yhdistys haluaa luoda toimintaa tässä ajassa.

Tämä synteesi nousee tutkimuksen ytimeen. Miten voimme tässä ajassa elää perinteiden mukaisesti ja saada nämä kaksi aikaa kohtaamaan? Miten voimme hyödyntää palvelumuotoilun menetelmiä tässä prosessissa?

Oma matkani palvelumuotoilijana on tämän tutkimuksen ytimessä. PieTin jäsenenä haluan pohtia eettisestä näkökulmasta, mitä muotoilijan tulee huomioida toimiessaan muotoilijana ja tutkijana omassa yhteisössään.

Tutkimuskysymykset

1. Miten palvelumuotoilun keinoin luodaan perinteen ja nykyajan synteesiä Pielisen Tietäjäkeskus ry:ssä?
2. Miten palvelumuotoilijan eettinen vastuu toteutuu (oman yhteisön) muotoiluprosessissa?

5. VÄINÄMÖINEN KÄY KUOLEMAN MAILLA - PIELISEN TIETÄJÄKESKUKSEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN PALVELUMUOTOILUN KEINOIN

*Vaka vanha Väinämöinen, tietäjä iän-ikuinen,
oli veistävä venoista, uutta purtta puuhoava
nenässä utuisen niemen, päässä saaren terhenisen.
Puit? puuttui purren seppä, lautoja venon tekijä.*

*Kenpä puuta etsimähän, tammea tavoittamahan
Väinämöiselle venoksi, laulajalle pohjapuuksi?*

Kuudestoista runo Kalevala

Tämä tutkimus on laadullinen toimintatutkimus, koska se tähtäsi toiminnan kehittämiseen ja strategiseen työhön. (Jyväskylän yliopisto 2015.) Laadullisia tutkimusmenetelmiä suositaan, kun halutaan laajentaa ymmärrystä aihepiiristä ja tuottaa uutta tietoa valmiin, ennalta asetetun hypoteesin testaamisen sijaan. (Hirsjärvi , Remes & Sajavaara 2007, 160; Eskola & Suoranta 1998, 19)

Muita laadullisen tutkimuksen ominaispiirteitä Hirsjärven et. al. (2007) mukaan tässä tutkimuksessa ovat:

- Tutkimusjoukon valinta: tutkimuksen kohdejoukko on valittu tarkoituksenmukaisesti eikä sattumanvaraisesti. Tutkimusjoukkona toimii Pielisen Tietäjäkeskus ry:n jäsenistö, sekä heidän toiminnastaan kiinnostuneet ihmiset.
- Tutkimussuunnitelma on muotoutunut tutkimuksen edetessä, eikä tutkimuksen toteutuksessa ole noudatettu tarkkaa etukäteissuunnitelmaa. Tässä tutkimuksessa tuplatimantti -mallin vaiheiden sisältö on muuttunut tutkimusprosessin edetessä, osa suunnitelluista toimenpiteistä on jäänyt toteutumatta ja tilalle on tullut uusia, tutkimuksen etenemisen kannalta olennaisempia ja asianmukaisempia menetelmiä. Tutkimus on johdattanut tutkijaa polulla eteenpäin.
- Laadullisten tutkimusmenetelmien käyttö: kysely, teemahaastattelu, osallistuva havainnointi, ryhmähaastattelu. Tässä tutkimuksessa käytettiin kyselyä jäsenistölle ja ei-jäsenille, teemahaastattelua perustajajäsenille, osallistuvaa havainnointia sekä ryhmähaastattelua jäsenille.
- Tutkimusaineiston analyysissä on käytetty induktiivista sisällönanalyysiä kuten teemoittelua. (Hirsjärvi et al 2007, 160) Induktiivinen sisällönanalyysi on ollut keskeinen tutkimusaineiston analyysimenetelmä useammassa tutkimuksen aineistonanalyysivaiheessa.

Toimintatutkimus on tärkeä osa palvelumuotoilun prosessia, sillä se tarjoaa tieteellisen näkökulman ja perustan palvelujen suunnittelulle ja kehittämiselle. Toimintatutkimuksen avulla voidaan ymmärtää palvelujen nykytilaa, identifioida ongelmia ja haasteita, kehittää uusia ja parempia palvelukonsepteja sekä arvioida palvelujen vaikutuksia ja tuloksia.

Toimintatutkimus perustuu käytännön tutkimukseen ja toiminnalliseen lähestymistapaan, joka tähtää ratkaisemaan todellisia ongelmia ja kehittämään parempia palveluita. Se voi sisältää esimerkiksi havainnointia, kyselyitä, haastatteluja, kokeiluja ja prototyyppejä.

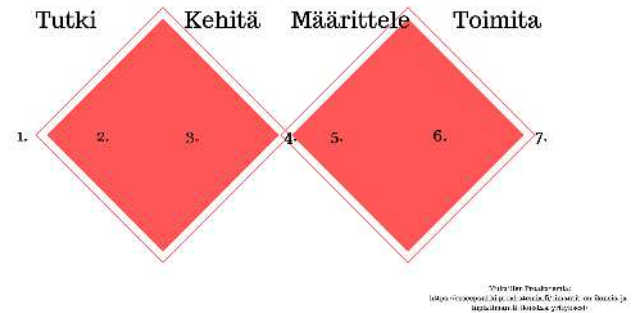
Toimintatutkimuksen avulla voidaan myös kehittää ja arvioida palvelumuotoilun menetelmiä ja työkaluja. Tämä mahdollistaa palvelumuotoilijoille jatkuvan oppimisen ja kehittämisen, ja auttaa varmistamaan, että palvelumuotoilun prosessi on tehokas ja tuottava.

Tässä tutkimuksessa aineistonkeruumenetelminä on käytetty kyselyä, teemahaastattelua, osallistuva havainnointia, ryhmähaastattelua sekä kenttäpäiväkirjan tallenteita. Tutkimuksen ensimmäinen osa keskittyy Pielisen Tietäjäkeskuksen toiminnan kehittämiseen palvelumuotoilun keinoin ja toinen osa omaan rooliini tutkijana ja palvelumuotoilijana.

Tutkimuksen toisessa osassa tarkastelen omaa osallisuuttani yhteisön jäsenenä ja tutkimukseen toteuttavana muotoilijana autoetnografisella tutkimusotteella. Kenttämuistiinpanot, videot, valkuvat ovat aineistoni tapahtumista jäsenenä sekä tutkijana. Olen analysoinut näistä muistiinpanoista sisällönanalyysin kautta nousevia teemoja: yhteisö/yhteisöllisyys, fasilitoija, yhteisön jäsen tutkijana sekä kasvuani palvelumuotoilijana.

5.1 Palvelumuotoilun prosessin suunnitelma ja eteneminen

Tutkimus seuraa palvelumuotoiluprosessin tupla-timanttimallia, jonka eri vaiheisiin on käytetty laadullisen tutkimuksen menetelmiä: aivoriihi, kysely, teemahaastattelu, osallistuva havainnointi, ryhmä-haastattelu (Online nuotiopiiri), yhteiskehittämisen työpaja sekä kenttäpäiväkirjatallenteet.

Kaavio 3. Palvelumuotoiluprosessin eteneminen

1. Aivoriihi: Hallitus
2. Teemahaastattelut PieTin perustajajäsenet
3. Kyselyt PieTin jäsenet sekä PieTin Facebook -ryhmässä olevat ei-jäsenet
4. Haastatteluiden synteesi
5. Ryhmähaastattelu ja osallistuva havainnointi, Online Nuotiopiiri

Tutkimusprosessin etenemissuunnitelmaa esittelin hallitukselle marraskuussa 2022 (Kaavio 3) avulla. Tutkimusprosessin runkona on käytetty Design Councilin (2019a) kehittyntä tuplatimanttimallia, korostaen, ettei prosessi suinkaan ole lineaarinen vaan se muovautuu, kehittyy ja jatkuu myös tutkimuksen keston jälkeen yhdistyksen omana työnä.

Alustavassa tutkimussuunnitelmassa oli tehdä myös Tietäjäkeskuksessa toimivien Tietäjien haastattelut sekä PieTin ryhmässä toteutettavana teemallisen sanapilven avulla. Pielisen Tietäjäkeskus ry:ssä on vahva kunnioitus alueen perinnetietäjiin ja suunnitteluvaiheessa pohdin myös, pitäisikö näitä tietäjiä haastatella joko taustaymmärryksen lisäämiseksi ja lisäarvon tuottajina. Näistä haastatteluista luovuin aikataulun tiukkuuden vuoksi.

Suunnittelin myös wordcloudin eli sanapilven muodostaminen Pielisen Tietäjäkeskuksen Facebook-ryhmän keskusteluaiheista. Ryhmässä on 1,5 tuhatta jäsentä, eli n. 10 % on yhdistyksen varsinaisia jäseniä. Sanapilven avulla tavoitteena on jäsentää Pielisen tietäjäkeskuksesta ja tietäjäyydestä kiinnostuneiden kontekstia ja yhdistää ja verrata sitä tietäjäkeskuksessa tuotettuun sisältöön ja sen kehittämiseen. Sanapilven sijaan päädyin tekemään ei-jäsenten kyselyn, koska sillä sai monipuolisempaa tietoa, eikä sanapilven toteuttaminen ei enää ollut relevanttia.

Yhteisideoinnin pohjalta tuotettu materiaali tuli sekä hallituksen työkaluksi strategiseen että seuraavan vuoden (2023) toiminnallisen vuosikellon ja toimintakalenterin suunnitteluun, jolloin kehitettyjä tuoteperheitä ja kokonaisuuksia päästäisiin testaamaan käytännössä.

5.1.1 Tutki

Tutkimuksen eteneminen, tutki -vaihe:

- Tavoitteen asettaminen: mitä halutaan saavuttaa. Tämä osio toteutettiin yhdessä hallituksen kanssa aivoriihessä. Tässä yhteiskehittämisen osallistavassa ideointityöpajassa hallituksen jäsenten kanssa käytiin keskustelua toteutettavasta jäsenkyselystä, sen yhteydestä toimintaan sekä keskustelua ja ajatuksia toteutettavasta palvelumuotoilun kehittämisprosessista.
- Tämän työpajan pohjana toimi edellisen vuoden jäsenkysely, jota mm. ryhmiteltiin ja muokattiin yhdessä. Tässä työpajassa työstimme palvelumuotoiluprosessin ongelman määrittelyä sekä laajentamista. Hallituksen jäsenet pystyivät myös esittämään toiveita ja ajatuksia palvelumuotoiluprosessille. Jäsenkysely valittiin, koska se oli ajankohtainen yhdistyksen toiminnan seuraavaa vuotta ja pidemmän tähtäimen strategiapäivien lähes-tyessä.
- Pielisen Tietäjäkeskus on nuori yhdistys, kolme neljästä perustajajäsenestä on edelleen hallituksen jäseniä. Tämän lisäksi hallituksesta poisjäänyt perustajajäsen ilmaisi kiinnostuksensa osallistua strategiseen työhön osallistumalla haastatteluun. Hallituksen aivoriihi -session jälkeen jokainen perustaja-jäsen haastateltiin teemahaastattelulla.

Tutki -vaiheessa toteutettiin:

Jäsenkyselyt

Jäsenkyselyitä toteutettiin kaksi kappaletta, toinen PieTin jäsenille (Liite 1) ja toinen, suppeampi kysely PieTin Facebook -ryhmässä oleville ei-jäsenille (Liite2). Tarve tälle ei-jäsenten kyselylle ilmeni tutkimuksen aikana pohtiessani syitä, miksi osa ihmisistä valikoitui yhdistyksen jäseniksi ja osa ei sekä heidän kiinnostuksestaan tulevan vuoden toimintaan.

Jäsenkyselyn pohja oli otettu vanhasta jäsenkyselystä, jota hallitus oli jo työstänyt eteenpäin. Työstimme jäsenkyselyä yhdessä 10.10.2022 järjestetyssä verkkotyöpajassa, jossa toimin keskustelun fasilitoijana, ajatusten synteessin tekijänä sekä kysymysten muotoilijana.

Tässä vaiheessa kyselyyn myös lisättiin vastaajia koskevia taustakysymyksiä, joiden avulla tuotettaisiin tietoa nykyisistä jäsenistä ja jotka olivat olennaisia tulevassa jäsenprofiilien luomisessa.

Jäsenkysely toteutettiin verkkokyselyinä 14.10 - 4.11. 2022 välisenä aikana. Kyselyyn (Liite 1) vastasi 19 henkilöä, joista 15 antoi luvan käyttää vastauksiaan tässä tutkimuksessa.

Pielisen Tietäjakeskus ry ylläpitää samannimistä ryhmää Facebookissa, joka on avoin keskustelulle niin jäsenille kuin muille aihepiiristä kiinnostuneille. Ryhmässä on lähes 1500 jäsentä, joista siis murto-osa on yhdistyksen jäseniä. Tarjosimme näille henkilöille myös mahdollisuuden kertoa kyselyllä, mikä Tietäjakeskuksen toiminnassa kiinnostaa, mitä he yhdistykseltä toivovat ja syitä, miksi eivät ole liittyneet jäseneksi. Tähän kyselyyn (Liite 2) vastasi 14 henkilöä, joista 10 antoi luvan käyttää vastauksiaan tässä tutkimuksessa.

Teemahaastattelut

Haastattelin yhdistyksen neljää perustajajäsentä teemahaastattelulla. Perustajajäsenistä kolme on tällä hetkellä mukana yhdistyksen hallituksessa. Näillä haastatteluilta pyrin kartoittamaan tuoreen yhdistyksen perustamisen lähtökohtia, läpikäytyä muutosta sekä pitkän tähtäimen visiota, jota voitaisiin hyödyntää yhdistyksen toiminnan strategisessa suunnittelussa.

Haastatteluissa käsitelimme seuraavia teemoja:

- PieTin synty
- PieTin visio kaksi vuotta sitten ja nyt
- Missä näet PieTin 5 vuoden kuluttua?

Teemahaastattelun avulla luotiin runko, joka ohjasi haastateltavan vastauksia tietyn aihepiirin ympärille. Teemojen avulla pyritään löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimusongelmiin sekä perustuen jo tiedettyyn viitekehystä. (Tuomi & Sarajarvi, 2002, 77-78)

Haastatteluita voi myös kuvata kertomukselliseksi haastatteluiksi, koska jokainen jäsen pääsi kertomaan tarinaa menneisyydestä, nykyisyydestä sekä tulevasta. Kertomus on hyvä tapa jäsentää kokemusta, ilmaista identiteettiään sekä suhtautua tulevaan. Kertomuksen kautta ihminen voi välittää omaa kokemustaan ja tietoaan asiasta (Hyvärinen 2017, 174). Teemat oli kuitenkin jätetty riittävän väljäksi, jotta haastateltavalle jäi vapautta kuvastaa omaa mielenmaisemaansa, joten annetut teemat olivat hyvin laajoja ja jokainen sai tuottaa vapaasi omaa kertomustaan, johon tarvittaessa esitin tarkentavia kysymyksiä.

Haastatteluiden aineiston analyysissä käytettiin induktiivista sisällönanalyysiä, jonka avulla on mahdollisuus tuottaa uutta tietoa yhdistelemällä ja tuottamalla uutta (Hirsjärvi et al. 2007, 160). Nämä kertomukselliset haastattelut litteroitiin, jonka jälkeen niistä poimittiin teemoja, toistuvia käsitteitä, yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia.

5.1.2 Kehitä – Synteesi muotoilun pohjana

Tutki -vaiheessa perustajajäsenten teemahaastatteluuissa kerätty aineisto on kehitä -vaiheessa litteroitu Transkriptor -sovelluksen avulla, tarkastettu ja jäsenelty NVivo -ohjelmiston avulla. Aineiston analysointi on toteutettu induktiivisella sisällön analyysillä ja teemoiteltu. Näiden haastattelun sekä jäsenkyselyn teemojen ympärille laadittiin työpaja, johon kutsuttiin jäseniä jäsenkirjeen avulla osallistumaan Määrittele -vaiheen työpajaan.

Perustajajäsenten teemahaastatteluuissa nousseet käsitteet toiminnan tarkoituksesta sekä tulevaisuuden visioista olivat ohjaavana runkona, johon jäsenkyselyn vastauksia verrattiin.

5.1.3 Määrittele – Katse tulevaisuuteen

Kehitä -vaiheen synteesissä muodostettujen teemojen ympärille kutsuttiin jäseniä jäsenkirjeen avulla osallistumaan ryhmähaastatteluun, eli Online Nuotiopiiriin keskustelemaan teemojen tarkemmista sisällöistä ja ideoimaan, miten näitä aiheita voitaisiin Pielisen tietäjäkeskuksessa ilmentää ja konkreettisesti toteuttaa.

Online Nuotiopiirin kutsuttiin osallistujia jäsenkirjeessä. Osallistujia oli kolme jäsentä sekä kaksi hallituksen jäsentä. Tutkijan roolina minulla oli fasilitoida nuotiopiiri osallistuvalla havainnoinnilla sekä ryhmähaastattelulla.

Fasilitoimani Online Nuotiopiiri järjestettiin Zoom-sovelluksen välityksellä 8.11. Olimme sopineet etukäteen, että hallituksen jäsenillä olisi nuotiopiirissä läsnäolo-oikeus. Tämä rajaus tehtiin, jotta osallistuvilla jäsenillä olisi luontainen mutta vapautunut olo aidosti osallistua kehittämiseen. Ryhmän pienen koon vuoksi ja jäänityksen lievynnyttä myös läsnäolleet hallituksen jäsenet (2 kpl) myös maltillisesti osallistuivat Online nuotiopiirin keskusteluun.

Online Nuotiopiirissä kävimme keskustelua jäsenkyselyn neljän toivotuimman tapahtumateeman ympärillä. Nuotiopiirin alussa esittelin itseni sekä illan työskentelyn teemat. Tämän jälkeen jokainen osallistuja mietti itsekseen ko. teemoihin nousevia ideoita ja ajatuksia n. 10 minuutin ajan, jonka jälkeen työstimme ideointikukkasia sekä kävimme keskustelua teemoista. Matkat -teema jakaantui työpajan aikana kahteen teemaan, joten käsiteltyjä teemoja oli lopulta viisi.

Osallistujat olivat aktiivisesti mukana ja toivat rohkeasti esiin kokemuksiaan ja näkemyksiään. Osallistujat olivat eri puolilla Suomea, joten verkkovälitteinen toteutus oli oikea valinta.

Keskustelun teemat olivat:

- Matkat. Työskentelyn aikana tämä jaettiin kahteen osioon, tutustumismatkoihin sekä Rummutuksiin ja muihin matkoihin niiden eroavaisuuden ja itsenäisen työskentelyn aikana ilmenneen käsite-eron vuoksi.
 - Tutustumismatkat. Konkreettisia matkoja ja vierailuja eri paikoissa Pielisen alueella. Missä jäsenet haluaisivat käydä? Vai haluaisivatko? Miten matkoja järjestettäisi?
 - Rummutukset ja muut matkat. Miten Tietäjäkeskus voisi fasilitoida erilaisia samanisiin liittyviä matkoja ja meditaatioita? Olisivatko jäsenet kiinnostuneita osallistumaan?
- Seminaarit ja keskustelutilaisuudet. Konkreettisia ehdotuksia erilaisista tilaisuuksista sekä niiden aiheista. Olisivatko osallistujat kiinnostuneita olemaan mukana järjestelyissä?

- Perinnekäsityöt. Millaisista perinnekäsityöistä PieTi voisi järjestää koulutusta ja kursseja?
- Juhlat ja tapahtumat. Miten PieTi voisi huomioida vuodenvaihtamisen tapahtumissaan? Millaisia juhlia ihmiset toivoisivat? Paikallisia, alueellisia?

Lopuksi nuotiopiirissä oli varattu aikaa yleisemmälle keskustelulle ja aiheille, joita jäsenet mahdollisesti haluaisivat tuoda esiin käytyjen keskusteluiden pohjalta.

5.2 Tutkimuksen eettiset näkökulmat

Tutkimuksen etiikka on tärkeä osa tutkimusta ja käsittelee kysymyksiä siitä, miten tutkimuksen tekemisessä tulisi toimia reilusti, oikeudenmukaisesti ja vastuullisesti. Tutkimuksen etiikka sisältää standardeja ja periaatteita, jotka auttavat varmistamaan, että tutkimukset ovat luotettavia ja että tutkittavien ihmisten oikeuksia ja hyvinvointia kunnioitetaan.

Yleisesti hyväksytyjä tutkimuksen etiikan periaatteita Tutkimuseettinen neuvottelukunnan mukaan (2019) ovat:

- Suostumus: Tutkittavien tulee antaa suostumus tutkimukseen osallistumiseen ja heillä tulee olla tietoa tutkimuksen tavoitteista ja sisällöstä.
- Yksityisyys ja luottamuksellisuus: Tutkittavien henkilökohtaista tietoa tulee käsitellä luottamuksellisesti ja yksityisyys tulee turvata.
- Vastuullisuus: Tutkijoiden tulee varmistaa, että tutkimuksen tulokset ovat luotettavia ja että niitä käytetään oikeudenmukaisesti.
- Oikeudenmukaisuus: Tutkimuksen tulisi olla tasa-arvoista ja välttää syrjintää tai vääristämää tutkittavien kohderyhmää.
- Välttämättömyys: Tutkimuksen tulee olla tarpeellista ja välttämätöntä, ja se tulee suorittaa vain, jos sen hyödyt ylittävät mahdolliset haitat. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 7)

Noudattamalla näitä periaatteita ja muita tutkimuksen etiikan standardeja tutkijat voivat varmistaa, että heidän tutkimuksensa ovat oikeudenmukaisia, luotettavia ja vastuullisia. Tutkimuksen etiikka on tärkeä osa tutkimuksen tekemisessä ja se on erittäin merkittävä tutkijoille, jotka haluavat varmistaa tutkimustensa laadun ja luotettavuuden. (Tietoarkisto)

Ihmisiin kohdistuvassa tutkimuksessa on noudatettava eettisiä periaatteita, joiden pohjalta tutkija kunnioittaa osallistujien ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta. Tutkittavalle ei myöskään saa aiheuttaa merkittävää vahinkoa, haittaa tai riskejä. Aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön ja luonnon monimuotoisuuden kunnioittaminen on myös huomioitu eettisissä periaatteissa. Tämän lisäksi kaikessa Suomessa toteutettavassa tieteellisessä tutkimuksessa noudatetaan ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 7)

Henkilöillä on oltava vapaus osallistua tai olla osallistumatta tutkimukseen, saada tietoa tutkimuksesta ja sen sisällöstä, mukaan lukien aineiston käsittelyn ja säilyttämisen elinkaaren suunnittelusta ja toteutuksesta sekä tällä pitää olla mahdollisuus peruuttaa osallistumisensa, milloin tahansa (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8-9)

Vapaus osallistua on huomioitu tässä tutkimuksessa nimenomaan osallistujalähtöisesti. Jäsenkyselyihin osallistuminen on ollut vapaaehtoista ja tämän lisäksi on kysytty suostumus tiedon käyttämiseen tässä tutkimuksessa.

Tutkimuksesta on annettu tietoa eettisten periaatteiden mukaisesti kirjallisessa muodossa niin jäsenkirjeessä, kyselylomakkeissa sekä suullisesti Online nuotiopiirin alussa.

Yksityisyyden suoja tutkimuksessa tarkoittaa, että osallistuneiden ja tutkimusraportissa julkaistujen näkemysten esittäneiden henkilöiden yksityisyyttä suojellaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 12)

Tässä tutkimuksessa ei ole kerätty tunnistettavasti henkilöiden näkemyksiä tai mielipiteitä. Online nuotiopiirin osallistujamäärä oli pieni, mutta tätä ei ole tallennettu, eikä annettuja vastauksia ole yksilöity vaan data on käsitelty massana. Online Nuotiopiirissä on tallennettu yhden osallistujan nimi muistilapuille tämän antaessa suostumuksensa mahdollisena kouluttajana keskustellussa aihepiirissä.

Kaikki tutkimusaineisto on säilytetty joko tutkijan henkilökohtaisella salasana- ja sormenjälkisuojatulla tietokoneella sekä salanasuojatulla verkkopal-velimellä teksti-, ääni- ja videotallenteena.

6. KANTELEEN SOITTO - MINÄ PALVELUMUOTOILIJANA MUOTOILUPROSESSISSA - AUTOETNOGRAFIA

*Siitä vanha Wäinämöinen
Alkoi soittoa somasti
Hauin-ruotaista romua,
Kalanluista kanteletta;
Sormet nousi notkeasti,
Peukalo ylös keveni.*

*Jo kävi ilo ilolle,
Riemu riemulle remahti,
Tuntui soitto soitannalle,
Laulu laululle tehosi;
Helähteli hauin hammas,
Kalan pursto purkaeli,
Ulvosi upehen jouhet,
Jouhet ratsun raikkahuivat.*

51. runo Kalevala

Tutkimusmenetelmänä autoetnografia tuo jotain yksityisen ja henkilökohtaisen tarkastelun (auto) kautta osaksi laajempaa kokemusta ja kulttuuria (Ethno) tarkastelua (Ellis, Adams & Bochner 2011; Uotinen 2019, 179). Itsensä ymmärtämisen kautta pääsee myös lähemmäksi toisen ymmärtämistä (Chang 2008, 47–48).

Autoetnografia ei etsi eikä pyri osoittamaan totuutta, vaan lisäämään ymmärrystä tutkittavasta aiheesta. Tämä voidaan nähdä pyrkimyksenä kohti totuuteen johtavaa tietoa (Witkin 2014, 10) Kun yhdistämme tieteellisen ja taiteellisen ajattelun, saamme uutta tietoa muovaavan lähestymistavan. (Fish 2018, 336-338)

Autoetnografia mahdollistaa moniäänisyyden, jota menetelmän tunnetuimmat edelläkävijät Ellis & Brochner (2011) peräänkuuluttivat 1980 -luvulla menetelmän syntyvaiheissa. Tuolloin tutkimuksesta oli muodostumassa rajoittunut ja kapea valkoisten, keski- ja yläluokkaisten miesten näkökulma. (Ellis et al. 2011.)

Autoetnografian avulla voidaan nostaa esiin tärkeitä, arkaluontoisia ilmiöitä ja asioita. Siinä voidaan hyödyntää erilaisia tutkimuksen tekemisen tyylejä, joita voidaan valita tutkimuksen tavoitteiden tai tutkimuksen tekijän tyylitoiveen mukaan. Jos autoetnografian tavoitteena on tarkentaa olemassa olevia teorioita, voidaan analyysissä hyödyntää analyttistä otetta, jos taas pyritään löytämään uudenlaisia näkökulmia ja herättelemään yhteisöä, voi taiteellisten menetelmien hyödyntäminen olla vaihtoehto. (Adams, Holman Jones & Ellis 2014, 83–89.) Sava ja Vesänen-Laukkasen (2004) mukaan taiteellisen prosessin avulla voimme tuoda näkyväksi itselle vielä hahmottamattomia muistoja, merkityksiä ja kokemuksia ja tuomme ne tietoiseen käsittelyyn. . (Sava et al. 2004, 36)

Autoetnografiassa tutkija tuo esiin itseään ja tähän on kaksi erilaista linjaa. Voidaan käyttää kollaboratiivista autoetnografiaa, jossa aineistoa tuotetaan muiden kanssa yhdessä esimerkiksi tutkijatiiminä, mutta keräävät aineistoa itsestään. Toinen linja on autofenomenografinen linja, joka nostaa esiin tutkijan oman kokemuksen edustaen fenomenigrafista tutkimuslinjaa. Autoetnografia on nimenomaan fenomenologiaa, jota kuvataan autoetnografisesti, eikä fenomenografiaa. (Allen-Collinson 2013, 201, 293)

Autoetnografiaa käytetään kuvaamaan kulttuurisia ilmiöitä, jolloin "itse" on tutkimuksen kiintopiste. Tutkijan kokemukset ja tunteet nousevat yksityiskohtaiseen tarkasteluun. (Anderson 2006, 384) Tutkijan kokemukset ja kulttuuri muodostavat vastapuhelun, jossa kumpikaan ei saa korostua liikaa. Mikäli tutkijan kokemukset korostuvat, tulee tutkimuksesta autobiografinen ja mikäli keskittyminen kohdistuu kulttuuriin, autoetnografian höyry jää vähäiseksi, eikä "itse" tuo tutkimukseen lisäarvoa. (Behar 1996, 14) Autoetnografian tehtävä on nostaa esiin asioita, jotka muuten jäisivät huomaamatta. Kirjoittajan kirjoittaessa esiin omia kokemuksiaan kulttuuriset kokemukset avautuvat syvemmin ja tarkemmin kuin pelkästään etnografisessa tutkimuksessa (Ellis et al. 2011, 273).

Autoetnografinen tutkimus voi auttaa tutkijaa ymmärtämään ja kuvamaan subjektiivisia ja henkilökohtaisia kokemuksiaan. Tämä tutkimusmenetelmä voi olla erityisen hyödyllinen tutkittaessa kulttuurisia, sosiaalisia tai psykologisia ilmiöitä, joilla on merkitystä henkilökohtaiselle elämälle. Autoetnografinen tutkimus voi myös lisätä tutkijan empatiaa ja ymmärrystä tutkittavia kohteita kohtaan, ja se voi tarjota uuden näkökulman tutkittaviin ilmiöihin. Tarinamuodossa aineisto kuvaa ihmisen suhdetta johonkin muuhun, jolloin tutkimuksen tarkoituksena on edetä ihmiskeskeisen tutkimuksen ulkopuolelle. (Valtonen, Salmela & Rantala 2020, 4.)

Autoetnografia on kuitenkin kritisoitu siitä, että se voi olla subjektiivista ja epätarkkaa, ja että tutkijan henkilökohtaiset mielipiteet ja kokemukset voivat vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin. Siksi on tärkeää, että autoetnografian käyttäjät ovat tietoisia tästä mahdollisesta rajoituksesta ja pyrkivät varmistamaan tutkimuksensa objektiivisuuden ja luotettavuuden. (Wall 2006, 155.)

Autoetnografiassa tutkija etsii aineistostaan, lähdekirjallisuudesta sekä omasta menneisyydestään ja kokemuksistaan kulttuuriin liittyviä oivalluksia. Autoetnografia ei keskity pelkästään tutkijaan, vaan hänen suhteestaan ja ymmärryksestä yhteisöön ja kulttuuriin. (Ellis et al. 2011) Omien kokemusten hyödyntäminen osana yhteisön tutkimusta esimerkiksi etnografisen, kulttuurilähtöisen lähestymistavan sijaan kiinnosti minua erityisesti. Tähän vaikutti merkittävästi tutkimuksen aikana esiinnoitunut yhteisöllisyys ja sen merkitys jäsenille.

Autoetnografisen tutkimusosuuden aineisto muodostuu syksyn 2022 aikana keräämiini kenttämuistiinpanoihin, valokuviin sekä videoihin Pielisen Tietäjakeskuksen järjestämissä tapahtumissa sekä hallituksen ja jäsenten kanssa pidetyissä kehittämistyöpajoissa ja muussa kehittämistyössä.

Tutkimuksen aikana olen tehnyt kenttämuistiinpanoja, kuvannut ja videoinut tapahtumia, joihin olen osallistunut niin yhteisön jäsenenä kuin tutkijana ja analysoinut näistä muistiinpanoista sisällönanalyysin kautta nousevia teemoja: yhteisö/yhteisöllisyys, fasilitoija, yhteisön jäsen tutkijana sekä kasvuani palvelumuotoilijana.

Tutkimuksen aikana osallistuin yhdistyksen jäsenenä 5 tapahtumaan.

- Syyspäiväntasauksen rumpupiiri Kolilla 23.9.
- Tietäjän sienet -verkkoluento ja -keskustelu 28.9.
- Äänellä itkemisen kurssi Joensuussa 1.-2.10
- Lukupiiri Kaisa Kuurne sisäisen orvon viisaus 25.10.
- Tietäjän loitsut Noora korppi 22.11.2022

Sekä tutkimukseni osalta kolmeen tapahtumaan

- Hallituksen aivoriihi
- Perustajajäsenten teemahaastattelut 4kpl
- Online Nuotiopiiri - osallistuva fasilitoija

Tutkimukseni autoetnografinen osuus oli kaksi-vaiheinen, jossa käsittelin valitsemiani teemoja prosessin ajalta.

Autoetnografisen työskentelyn tutkimuskysymys:

Minä palvelumuotoilijana muotoiluprosessin osallisena

- Miten palvelumuotoilijan eettinen vastuu toteutuu oman yhteisön muotoiluprosessissa

7. ILMARINEN LUO AURINGON KULLASTA JA KUUN HOPEASTA - MITEN LUODAAAN PERINTEEN JA NYKYAJAN SYNTEESIÄ PALVELUMUOTOILUN KEINAIN PIELISEN TIETÄJÄKESKUS RY:SSÄ?

*Tuli vanha Väinämöinen, ovelle asetteleikse.
Sanan virkkoi, noin nimesi: "Oi on seppo veikkoseni!
Mitä paukutat pajassa, ajan kaiken kalkuttelet?"
Se on seppo Ilmarinen sanan virkkoi, noin nimesi:
"Kuuta kullaista kuvoan, hope'ista aurinkoa
tuonne taivahan laelle, päälle kuuen kirjokannen."
Silloin vanha Väinämöinen itse tuon sanoiksi virkki:
"Ohoh seppo Ilmarinen! Jo nyt laait joutavia!
Ei kumota kulta kuuna, paista päivänä hopea."
Seppo kuuhuen kuvasi, takoi päivän valmihiksi.
Noita nosteli halulla, kaunihisti kannatteli,
kuun on kuusen latvasehen, päivän pitkän männyn
pähän.
Hiki vierä viejän päästä, kaste kantajan otsasta
työssä tuiki työlähässä, nostannassa vaikeassa.
Saipa kuun kohotetuksi, auringon asetetuksi,
kuun on kuusen kukkuralle, päiväyten petäjän
pähän: eipä kuu kumotakana eikä päiväyt
paistakana.*

59. runo. Kalevala

Tutkimuksessa oli seuraavat tutkimuskysymykset:

1. Miten palvelumuotoilun keinoin luodaan perinteen ja nykyajan synteesiä Pielisen Tietäjäkeskus ry:ssä?
2. Miten palvelumuotoilijan eettinen vastuu toteutuu (oman yhteisön) muotoiluprosessissa?

Synteessin vaiheessa perustajajäsenten haastattelut ja jäsenkyselyn tulokset muotoiltiin kokonaisuudeksi, jonka pohjalta pidin Online nuotiopiirin jäsenille. Online -nuotiopiirin sisältö muotoiltiin tutkimuksessa edellisissä vaiheissa kerättyjen materiaalien pohjalta.

Palvelumuotoilun prosessin aikana on tuotettu PieTille ehdotuksia palvelu- ja tuotetestaukseen niin toiminnan kuin jäsenhankinnan osalta. Testaukseen on tehty ehdotuksia viideltä eri osa-alueelta:

- Matkat
- Rummutukset ja muut matkat
- Seminaarit ja keskustelutilaisuudet
- Perinnekäsityöt
- Juhlat ja tapahtumat

PieTin perustaksi on synteessissä luotu nk. Kolmijalkainen jakkara, jossa on tuotu esiin kolme olennaista jalkaa, joiden varaan Pietin toiminta nojautuu. Nämä kolme ulottuvuutta nousivat esiin aineistossa monessa muodossa.

PieTille on luotu jäsenhankinnan tueksi myös jäsenprofiilit. Näiden jäsenprofiilien avulla PieTi voi tehostaa jäsenhankintaansa tietynlaisiin ihmisiin, luomalla näihin vetoavaa materiaalia ja kohdentaa viestintää juuri näille jäsenryhmille.

7.1. Perustajajäsenten haastattelut

- Sain kunnian kuulla erilaisia tarinoita siitä, mitä Tietäjakeskus tavoittelee, mikä on merkityksellistä ja mikä on tulevaisuuden suunta. Haastattelut myös avasivat sitä, miten eri tavalla perustajajäsenet näkevät ja kokevat PieTin merkityksen ja toiminnan tarkoituksen.
- Visio PieTistä on muovautunut lyhyen olemassaolon aikana. Alkuperäiseen visioon kuulunut oma paikka ei kuitenkaan ole unohtunut ja se edelleen jaetaan. Tämä olisi toteutettavissa lyhyessäkin ajassa, mutta toiminnan pitäisi muuttua muotoaan nykyisestä enemmän liiketoiminnalliseksi. Visio toteutuu myös nykyisen kaltaisella toiminnalla, kun muistetaan pitäytyä ytimessä, monistetaan tuottavia koulutuksia ja kerätään pääomaa. Tulevaisuuden visio: Pielisen Tietäjakeskus on vankka toimija, joka tunnetaan eri puolella Suomea. Pielisen Tietäjakeskus on koonnut yhteen tietäjäperinteen ja toimii sen ”tietopankkina”. Visiona oli myös useampi Tietäjakeskus eri puolella Suomea, suurten vesistöjen äärellä
 - Tulevaisuuden visio: Pielisen tietäjakeskus on vankka toimija, joka tunnetaan eri puolella Suomea.
 - Pielisen Tietäjakeskus on koonnut yhteen tietäjäperinteen ja toimii sen ”tietopankkina”.
 - Useampi Tietäjakeskus eri puolella Suomea, suurten vesistöjen äärellä
- Osa perustajajäsenistä kokee, että tietäjakeskus on nimenomaan Pielisen alueen juttu, osa näkee sen yhtenä useammasta, joita muodostuu eri alueille. Tämä voi vaikuttaa toiminnan fokukseen.

- Ydinporukan dynamiikka on vaikuttanut jonkin verran toiminnan sujuvuuteen, joka ei (ainakaan toistaiseksi) näy jäsenistölle.
- Toive hallituksen jäsenten paikallisuudesta, jotta yhdessä työskentely olisi helpompaa.
- Yhdistys on kaikille perustajajäsenille tärkeä. Kuin oma lapsi, joka voi vaikuttaa ajoittain arvostelukykyyn – me jokainen haluamme lapsellemme parasta.

Perustajajäsenten haastatteluissa esiin nousi hyvin erilaisia käsityksiä PieTin visiosta ja tulevaisuudesta.

PieTi on lähtenyt hyvin vahvasti liikkeelle ”omasta paikasta”, rakennuksesta joka turvasataman lailla tarjoaisi mahdollisuuden yhteisön jäsenille kokoontua. Tähän konkreettisen paikan visioon liittyy myös vahvasti keskelle Pielistä sijoittuva Kelvänsaari. Kelvänsaaren on koettu olevan PieTin kotipaikka, jossa PieTi on ajatuksena myös saanut alkunsa. Tämä visio oman paikan hankkimisesta on ollut turvasatama ja lähtökohta, jolle yhdistystä on lähdetty rakentamaan.

Tätä visiota on kuitenkin muutettu, tai ainakin reittiä sinne pidennetty. Konkreettinen, seinillä suojattu oma paikka ei ole tässä hetkessä konkreettisia rakennettuja seiniä vaan enemmän yhteisöllinen henkinen turvasatama, johon jäsenet voivat kokoontua PieTin tapahtumissa. Tämä yhteisöllinen ajatus on onnistuttu tuomaan kaikkiin PieTin järjestämiin tapahtumiin, joka on osoittautunut kullannarvoiseksi turvasatamaksi.

Osittain tulevaisuus nähtiin vahvemmin alueellisena ja pienemmän alueen toimintana, toisaalta pohdintaa oli muiden vesialueiden ympärille rakentuvista Tietäjakeskuksista ja yhteistyön tekemisestä.

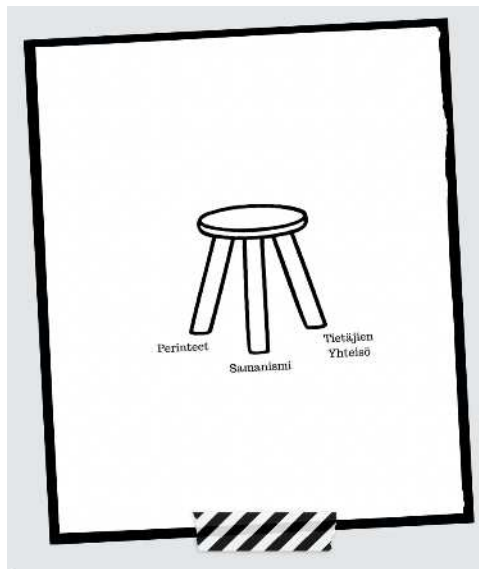
Näkemyks karjalaisen perinnekulttuurin ja tietäjäperinteen tuomisesta kaikkien saataville asetui eri linjaan paikallisen näkemyksen kanssa.

7.2 Kolmijalkainen jakkara

Perustajajäsenten haastatteluiden pohjalta laadin kolmijalkaisen jakkaran mallin, joista jokainen jalka edustaa perustajajäsenten näkemyksiä PieTistä, sen tarkoituksesta ja tavoitteista.

Nämä kolme jalkaa (Kuva 2) ovat kaikki yhtä merkityksellisiä ja tuntuu, että ajan myötä niiden tasapaino muuttuu. Kuitenkin alkuperäisen tarkoituksen säilyttämiseksi jokainen jalka tarvitsee olla yhtä vahva ja kestävä, jottei toiminta alkuperäisestä merkityksestään ala painottua eri tavalla kuin on aiottu.

Toiminta voi muuttua ajan myötä, mutta sen tulee olla tietoinen päätös, jossa jäsenten sitoutumista ja olemista voidaan kunnioittaa. Mikäli ajaudutaan tarkoituksettomasti tiettyyn suuntaan, voivat jäsenet kokea pettymyksen ja turhautumisen tunnetta, koska heidän saamansa vastine jäsenyydelle ei enää toteudu.

Kuva 2. Pietin kolmijalkaisen jakkaran kolme jalkaa

7.3 Online nuotiopiiri

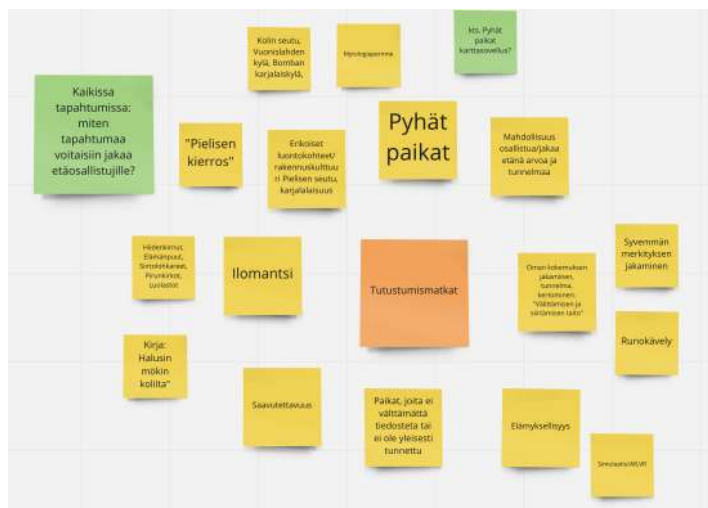
Online nuotiopiiri pidettiin, jotta saataisiin syvempää tietoa jäsenten ajatuksista ja siten mahdollistettaisiin niin strategista suunnittelua suuremmista linjauksista kuin myös seuraavan vuoden vuosikellon työstämiseen.

Online nuotiopiirissä käytiin keskustelua jäsenkyselyssä nousseista sisällöistä. Nuotiopiirissä esiteltiin ensin teemat, joista jokainen pystyi kirjaamaan ajatuksiaan ja sen jälkeen keskusteltiin kustakin aihealueesta.

Näiden aihealueiden osalta koostettiin toiveita hallitukselle. Keskeisimpien tapahtumatoiveiden lisäksi keskusteltiin erilaisista toteutusmuodoista, jäsenet toivoivat niin paikallisia kuin etä tapahtumia, jolloin osallistuminen mahdollistuisi paremmin. Jäsenet myös olivat iloisia laadukkaista tapahtumista sekä niiden määrästä. Jäsenet kokivat saavansa jäsenmaksulleen hyvin vastinetta. Tähän yhdistyi kuitenkin huoli hallituksen jäsenten jaksamisesta ja heidän mahdollisuutensa jatkaa samaan tahtiin jatkossa. Seuraavissa alaluvuissa avaan teemojen kautta keskustelun tuloksia.

Matkat

Matkat -osiossa (kuva 3) kävimme keskustelua niin konkreettisista livevierailupaikoista kuin virtuaalimatkailusta. Matkoissa keskeiseksi asiaksi nousi tunnelman ja ilmapiirin välittäminen paikasta luennoinnin ja pinnallisen esittelyn sijaan. Myös järjestämistapa herätti keskustelua. Koska osallistujat olivat kauempaa kuin Pielisen alueelta, heräsi pohdintaan kustannukset. Olisiko näitä tutustumismatkoja mahdollisuus järjestää jotenkin etänä tai hybridinä, jotta niitä pääsisi kokemaan myös kauempaa?

Kuva 3. Matkat

Yhdistyksen toiminta-alueen ollessa laaja ja rajoittamaton, nousee osallistumisen rajoitteet toistuvasti esiin. Useilla kansallisilla yhdistyksillä tapahtumat ovat alueellisia, usein pääkaupunkiseudulla, jolloin osallistujamassaa on enemmän tarjolla, mutta pitkänmatkalaiset ovat aina hieman epätasa-arvoisessa asemassa. PieTissä asia on järjestetty loistavasti, useilla etätapahtumilla. Pielisen alue on kuitenkin yhdistykselle vahvan pohjan antaja ja yhteen tuova alue, joten myös paikalliset tapahtumat ovat tarpeen.

Aiemmin paikallisia tapahtumia on järjestetty eri kokoisina kokonaisuuksina. Syksyllä 2022 järjestettiin mm. rauhanrummutus Euroopan itäisimmässä kolkassa, paikassa, johon voisi todeta kaikilla olleen pitkä matka. Nämä paikallisesti toteutettavat tapahtumat ovat myös Pielisen identiteetin säilymisen kannalta merkittäviä.

Rummutukset ja muut matkat

Keskustelussa esiin nousi erilaiset ideat rummutusten järjestämiseen (kuva 4). Rummutuksen koettiin olevan keskeinen osa toimintaa, ja ajatus rummutuksesta "PieTin juttuna" nostettiin esiin: voisiko rummutus olla integroituna moniin tapahtumiin, esimerkiksi rummutuksen ollessa osa tapahtumia, olipa se mikä tahansa. Tämä edesauttaisi rummuttamisen "normalisointia" muuttaen sen asemaa pois mystisestä tai jopa pelottavasta tapahtumasta.

Kuva 4. Rummutukset ja muut matkat

Seminaarit ja keskustelutilaisuudet

Ensimmäiseksi heräsi kysymys, mitä seminaarilla tarkoitetaan? Kuluneiden vuosien aikana oli koettu liikaa näytöllä puhuvia päitä ja jäsenet toivat esiin kaipuun kokemuksellisuuteen ja yhteisöön. Yhteisöllisyydestä esimerkkinä pidettiin opintopiiriä, esimerkiksi kirjasta Naiset jotka kulkevat susien kanssa, joka ei laajana teoksena avaudu yhdessä kirjapiirissä ja lukukokemuksena on sellainen, että sitä ja siitä nousevia asioita haluttaisiin jakaa muiden saman henkisten kanssa.

Seminaarien kohdalla (kuva 5) keskustelua heräsi myös esiintyjien palkkioista ja osallistumismaksujen suhteesta. On toive, että ihmiset saisivat kunnolliset palkkiot toiminnastaan, mutta myös pelättiin sen heijastumista suoraan osallistumismaksuihin. Ymmärrys elinkeinosta ja sen normalisoinnista perinteisestä kutsumusammattista sai vankkaa kannatusta.

Seminaarien ja keskustelutilaisuuksien osalta myös hartiapankin koko nousi esiin. Yhdistysaktiivien määrä ja henkilöiden kuormittuminen oli huolenaite, joka nousi esiin jokaisessa kohdassa, mutta erityisesti isompien tapahtumien kohdalla.

Kirjapiirit koettiin helppoina ja matalan kynnyksen osallistumistilaisuuksina, joista sai hyvin vastinetta jäsenmaksulle.

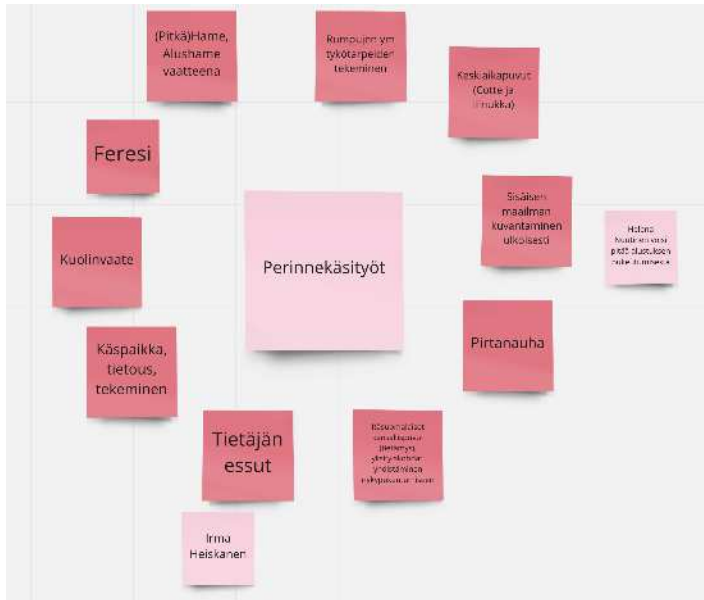

Kuva 5. Seminaarit ja keskustelutilaisuudet

Perinnekäsityöt

Perinnekäsityöihin (kuva 6) liittyen toivottiin niin tietoa ja taitoa. Perinnekäsityöt mietitytti, mitä kaikkea niillä tarkoitettiin? Pidempikestoista kansallisen tai perinnepuvun tekemistä vai yksinkertaisempaa keskustelua ja pienemmän työn tekemistä. Molempiin löytyi kiinnostusta.

Esiin nousi "Sisäisen maailmani ilmaiseminen pukeutumisella" - miten vaatetuksella voisi esiintuoda oman sisäisen maailman kuvaa. Myös kuolinvaatteet ja tietäjän essut nousivat yksittäisinä tuotteina Feresien ja kansallispukujen rinnalle.

Kuva 6. Perinnekäsityöt

Juhlat ja tapahtumat

Yhdistys on ollut toiminta-aikansa aikana vahvasti koronan vuoksi etämoodissa. Jäsenet ovat jo tottuneet etänä ja hybridinä järjestettyihin tapahtumiin. Monen tapahtuman ja juhlan kohdalla lähtökohtana on ollut etätapahtuma, kuten kekriin kohdalla. Kun kekri syksyllä 2022 haluttiin järjestää paikallisesti, se tarkoitti monelle osallistumisen estettä pääsyn ja hinnan vuoksi. Myös juhlien ja tapahtumien kohdalla hybridi ja etämallit nousivat keskusteluun.

Juhlien ja tapahtumien (kuva 7) suhteen toivottiin vuodenvieron huomiointi. Perinteisen kalenterin tuominen nykypäivän ihmisille läsnä koettiin tärkeäksi osaksi PieTin toimintaa.

Tapahtumien osalta resussiasiat nousivat esiin järjestelyiden suureellisuudesta. Osallistumiskustannusten ja -mahdollisuuksien tasapainosta keskusteltiin: pidempikestoiseen tapahtumaan olisi mukava tulla kauempaa, mutta toisaalta useamman päivän viipymä nostaa kustannuksia, joten ihan jokaiseen juhlaan ei ole mahdollista osallistua.

Tässä kohtaa keskusteluun myös nostettiin perimä ja kulttuuri, joka ei ole tiedossa. Itämerenalueella ja erityisesti skandinaavisessa kulttuurissa on puhuttu riimuista ja niiden käytöstä ja heräsi kysymys, kuuluvatko riimut Pielisen alueelle, joka maantieteellisestikin sijoittuu näiden kahden väliin.

Kuva 7. Juhlat ja tapahtumat

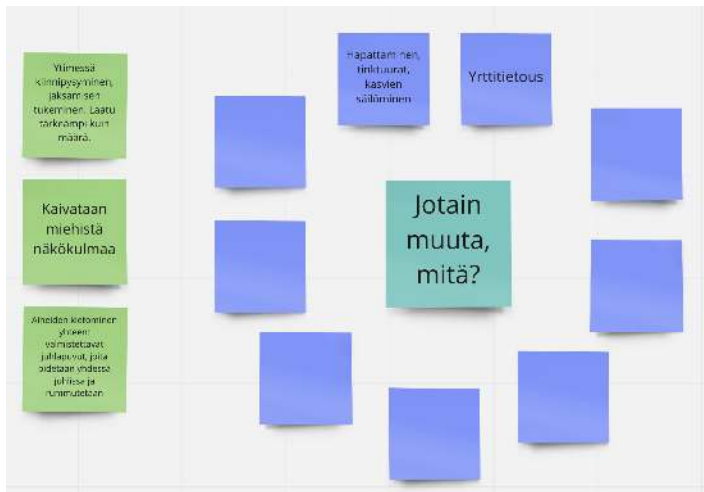
Muita huomioita

Osa osallistujista oli tuoreita yhdistyksen vaikutuspiirissä. Keskustelua käytiin siitä, mikä on PieTin agenda ja vaikutuspiiriä ja mikä ei? Mitä kaikkea PieTi pitääkään sisällään?

PieTi on tuottanut paljon erilaisia tapahtumia ja jäsenmaksuille on saanut helposti vastinetta. Näiden toteuttajana on ollut pieni porukka ja jäsenillä oli hieman huolta tämän porukan jaksamisesta. Kapeiden hartioiden leventämisestä nousi keskustelu, miten tapahtumien laatu on ollut korkea ja sitä arvostettiin korkeammalle kuin tapahtumien määrää.

Keskustelua heräsi myös naisten määrästä toiminnassa. Kysyttiin, onko PieTi naisten juttu vai olisiko toimintaan mahdollista saada enemmän miehiä tuomaan näkökulmaa?

Myös tapahtumien ja oppien yhdistäminen kiinnosti: "Voisiko tehdä kokonaisuuden: tehdään puvut, joissa juhlietaan ja rummutetaan."

Kuva 8. Muita huomioita.

7.4 Jäsenprofiilit

Jäsenkyselyssä esitettiin taustoittavia kysymyksiä jäsenprofiilien luomiseksi. Näiden lisäksi jäsenprofiilien muotoilussa on auttanut niin jäsenkyselyn muut vastaukset kuin Online -nuotiopiirissä esiintuodut näkemykset.

Ei-jäsenten lyhyeen kyselyllä (n=14) kartoitettiin myös ihmisten samankaltaisuutta jäsenten kanssa, jotta yhdistys voisi selkeyttää niin viestintäänsä kuin kartoittaa mahdollisia muita jäsenprofiileja. Ei-jäsenet olivat hyvin samankaltaisia kuin jäsenet, ainoa ero oli ikä: ei-jäsenet olivat jonkin verran nuorempia kuin jäsenkyselyyn vastanneet jäsenet.

Merkittävimmät syyt olla Pielisen Tietäjakeskuksen Facebook -ryhmässä olivat kiinnostus alueeseen ja aihepiiriin, omat sukujuuret alueelle, mutta esiin nousi myös yleinen mielenkiinto jotain PieTin aihealuetta kohtaan ilman muuta yhteyttä.

Merkittävimmät syyt, ettei henkilö ollut päättynyt jäseneksi olivat epävarmuus, muistamattomuus, ettei tiennyt mahdollisuudesta sekä karjalaisten juurten puute.

- Nainen 44v Työssäkäyvä, vakaa elämäntilanne. on kiinnostunut perinteistä, tietäjyydestä, samanismista.
- Mies 46 v, kansanperinteestä, samanismista ja tietäjyydestä kiinnostunut.
- Nainen 32 v. Nuori ammattilainen. Häntä kiinnostaa tietäjyyden myötä muodostuva luontoyhteys ja perinteiden kautta tuleva tietoisuus. Erityisen kiinnostunut yrteistä, luontoyhteydestä ja omista juuristaan.
- Nainen 64 v, eläkkeellä tai juuri eläköitymässä. Kaipaa yhteisöä ja yhteisöllisyyttä. On kiinnostunut karjalaisista juurista tai jokin karjalai-suudessa vetoaa.
- Nainen 52 v, työssäkäyvä etsijä. On seurannut Helena Karhua ja hänen tiedotuksensa kautta päätenyt Pielisen Tietäjäkeskuksen jäseneksi.

Ei-jäsenet ja jäsenet ovat profiileiltaan hyvin samankaltaisia, ei-jäsenet hieman nuorempia. Jäseneksi liittymättömyyden syyt ovat hyvin yksinkertaisesti korjattavissa viestinnällä sekä markkinoinnilla. Jäsenprofiilin nuorentaminen on myös asia, johon kannattaa suhtautua vakavuudella.

8. MARJATAN POJAN SYNTYMÄ - PIELISEN TIETÄJÄKESKUS TÄNÄÄN JA HUOMENNA

*Marjatta, matala neiti, pyhä piika pikkarainan,
kylpi kylyn kyllältänsä, vatsan löylyn vallaltansa.
Teki tuonne pienen poian, latoi lapsensa vakaisen
heinille hevosen luoksi, sorajouhen soimen päähän.
Pesi pienen poikuensa, kääri kääreliinahansa;
otti pojan polvillensa, laittoi lapsen helmahansa.
Piiletteli poiuttansa, kasvatteli kaunoistansa,
kullaista omenuttansa, hope'ista sauvoansa.
Sylissänsä syöttelevi, käsissänsä kääntelevi.*

Viideskymmenes runo. Kalevala

Tässä pro gradu -tutkielmassa tehdyn muotoiluprosessin jatko, tuplatimantin neljäs vaihe: toiminta, jatkui hallituksen työnä strategianluomisessa marraskuussa 2022. Hallitus linjasi siellä visiota sekä toimintalinjoja seuraavalle toimintakaudelle ilokseni tässä työssä luotujen suuntaviivojen mukaisesti.

Hallituksen visio vuodelle 2023 on

*Juureva heimo, joka seuraa auringon ja kuun
kiertoa.*

(Pielisen Tietäjäkeskus 2023a)

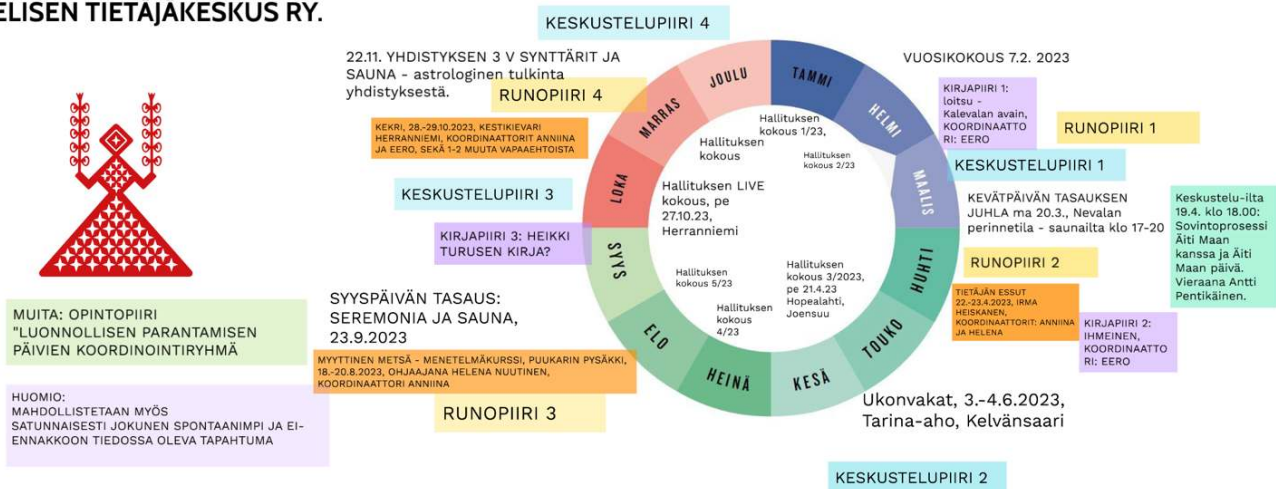
Tässä hallituksen muotoilemassa visiossa kiteytyy hyvin jäsenten näkemykset, kolmijalkainen jakkara heimosta ja yhteisöstä sekä ajatus perinteiden ja luonnon kuulemisesta ja sen mukaan elämisestä.

Yhdistyksen toimintasuunnitelmaan on niinikään nostettu jäsenten sitouttamisen riski, "leveämmät hartiat" ja niiden tarve yhdistyksen toiminnassa, toiminnan vuodenvieritys sekä nuotiopiirissä esiinnousseet toiminnan osa-alueet, jotka näkyvät vahvasti toiminnan vuosikellossa (Kuva 9)

Vuosi 2023 toiminnallaan osoittaa, miten tuplatimantin prosessi lähtee elämään yhdistyksen toiminnassa. Pohja työlle on luotu ja hallitus ja toimihenkilöt lähtevät sitä aktiivisen seurannan, arvioinnin ja muotoilun avulla jatkotyöstämään ja luomaan jatkuvaa palvelumuotoilun prosessia.

VUOSIKELLO 2023

PIELISEN TIETÄJÄKESKUS RY.

Kuva 9 Pielisen tietäjäkeskuksen vuosikello 2023 (Pielisen tietäjäkeskus 2023b)

9. LOUHI, KALEVALAN TAIANTEKIJÄ – MITEN PALVELUMUOTOILIJAN EETTINEN VASTUU TOTEUTUU OMAN YHTEISÖN MUOTOILUPROSESSISSA?

*Louhi, Pohjolan emäntä, Pohjan akka harvahammas,
vei tuon saunahan saloa, kylin kylpyhuonehesen,
kyläkunnan kuulematta, sanan saamatta kylähän.
Lämmitti saloa saunan, rikenehen riuahutti;
oluella ukset voiti, kasti kaljalla saranat,
jottei ukset ulvonunna, saranat narahtanunna.*

Viideskymmenesviides runo. Kalevala.

Kenttäpäiväkirjani analysoin aineistolähtöisesti. Poimin aineistosta keskenään merkityksellisiä ja samankaltaisia ilmaisuja ja käsitteitä. Nämä käsitteet ryhmittelin ja pelkistin esittäen aineistolle tutkimuskysymykseen liittyviä kysymyksiä (Tuomi & Sarajärvi 2002, 102-103):

Sisällönanalyysin avulla aineistoa voidaan järjestää johtopäätösten tekoa varten. Sisällönanalyysiä on tästä ”keskeneräisyydestä” moitittu, mutta sillä pyritään kuvamaan sisältöä yksinkertaisesti ja sanallisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105,107) Mielestäni tämä tapa sopii autoetnografiseen tutkimusaineistoon mainiosti, koska se auttaa jäsentämään itsetuotettua aineistoa ja siten refleктоimaan sen kautta.

Omaan osallisuuteni liittyvästä tutkimusaineistosta nousivat seuraavat teemat:

- Osallisuus
- Yhteisöllisyys
- Karjalaisuus/Juuret

Tutkimukselliseen aineistoon liittyvästä aineistosta nousivat seuraavat teemat:

- Palvelumuotoilijan rooli: Fasilitaattori, Kumppani, Työntekijä
- Asemointi: Etäisyys, Osallisuus
- Tutkijan etiikka

Tutkimuksen etiikka nousi myös tässä aineiston käsittelyssä uudelleenlaiseen valoon. Kvalitatiivisen tutkimuksen eettisyydestä puhuttaessa usein viitataan tutkimuksen tekniseen toteuttamiseen, mikä lähtee lähtöolettamasta, ettei kvalitatiivinen tutkimus ole yhtä laadukasta kuin kvantitatiivinen tutkimus (Tuomi & Sarajärvi 2002, 123).

Tässä tutkimuksessa etiikka ja eettinen vastuu on erityisen tärkeä, koska tutkija on osa tutkittavaa yhteisöä. Tällöin tutkijalla on useita rooleja, joilla jokaisella on omat vaatimuksensa ja velvollisuutensa.

Koin, että omaan, itsetuotettuun aineistoon oli pakko siksi ottaa etäisyyttä. Unohduksen ja palaamisen kautta pääsin tarkastelemaan aineistoa huomattavammin neutraalimmasta näkökulmasta.

9.1 Jäsenestä tutkijaksi Pielisen tietäjakeskus ry ja sen toiminta

Osallistuin syksyn aikana viiteen yhdistyksen tapahtumaan jäsenen roolissa. Jokaisesta tilaisuudesta tein kenttämuistiinpanoja kokemuksellisuudesta yhteisön jäsenenä. Kirjoittaessani tätä tutkimusraporttia palasin näihin muistiinpanoihin ja teemoittelin niistä nousevia käsitteitä ja kokemuksia.

Tein teemoittelun 3-5 kuukautta tapahtumien jälkeen, jotta voisin tarkastella kokemuksellisuutta kokonaisvaltaisemmin ja siten lisätä luotettavuutta tutkimusaineiston käsittelyyn.

Olin seurannut Pielisen Tietäjakeskuksen toimintaa noin vuoden ajan sekä ollut yhdistyksen jäsen muutaman kuukauden ajan ennen tutkimukseni käynnistymistä. Pielisen Tietäjakeskus ry veti minua puoleensa niin kontekstinsa kuin ympäristönsä vuoksi. Tuona aikana pääsin myös muuttamaan osittain Pielisen alueelle. Tämä lisäsi yhteyttä niin yhdistykseen kuin sen toiminta-alueeseen.

Tietäjakeskuksen jäseneksi olen liittynyt vuonna 2022, kun kuulin yhdistyksestä ja sen toiminnasta. Toiminnassa minua kiehtoo perinteiden tuominen nykypäivän ihmisten saataville ja tavoitettavaksi. Yhdistyksen toiminta on mutkatonta, siihen on helppo osallistua ja vaikka siinä on vahva paikallinen ulottuvuus, toimintaa on järjestetty myös kauempana asuville, mikä on modernia ja osoittaa merkityksellisyyden luomista asuinpaikasta riippumatta.

Tutkimusaineistosta nousseet teemat

- Osallisuus
- Yhteisöllisyys
- Karjalaisuus/Juuret

kuvaavat hyvin kokemustani jäsenenä Pielisen Tietäjakeskuksessa. Osallisuuden tunne oli vahvempi kuin missään yhdistyksessä, jossa olen aiemmin ollut jäsenenä. Turvallisen tilan luomisen lisäksi välitön ilmapiiri ja sanoittamisen taito loivat yhteisöllisen, leirinuotiomaisen tunnelman. Jokaisen osallistumisen rooli ja panos oli riittävä juuri sellaisena kuin siinä hetkessä oli osallistujalle sopivaa.

Samaan aikaan tutkin omaa perimääni yhdistyksen ulkopuolella ja uskon, että tämä herätti minut pohtimaan myös omia juuriani ja karjalaisuuttani yhdistyksen toiminnan kontekstissa. Kiinnostus omiin juuriin, tutustuminen omaan kulttuuriperimään yhdistyksen toiminnan muodoissa tuli tarjolle juuri oikea-aikaisesti. Kaikilla yhdistyksessä toimivilla ei ole karjalaisia juuria tai samanlaista kulttuuriperimää, siitä huolimalla voimme kunnioittavasti pysähtyä eri traditioiden äärelle.

Yhteiskunnallinen keskustelu saamelaisuuden ja karjalaisuuden ympärillä käy vilkkaana. Kulttuurillisuuteen ja sen omimiseen liittyvä keskustelu tuntuu kuuluvan osaksi aikaamme, eikä sen keskustelun kuulemiselta voinut välttyä myöskään tämän tutkimusprosessin aikana. Tässä tutkimuksessa en tarkemmin lähde pohtimaan kulttuurin omimista, koska en koe sen koskevan tämän yhdistyksen tai sen jäsenten toimintaa. Uskon, että voimme aidosti arvostaa kulttuuria oppimalla siitä lisää. Monet tietyille kulttuurille ominaisiksi mielletyt piirteet, kuten rumpujen käyttö tai samanistiset rituaalit on perinteessä tunnistettu kuitenkin niin laajoille alueille, ettei niitä voi pitää yhden tietyn kulttuurin ominaisuutena tai omaisuutena.

9.2 Minä palvelumuotoilijana muotoiluprosessin osallisena

Palvelumuotoilun ihmislähtöisyys ja autoetnografian pyrkimys edetä ihmistutkimuksen ulkopuolelle yhdistyivät kiintoisaksi ja herkulliseksi prosessiksi. Samaan aikaan tutkin ja kehitin ihmislähtöisesti, kuitenkin kurkottaen toiseen todellisuuteen ja korkeammalle.

Palvelumuotoilijana nämä keskustelut olivat erinomaisia lisäämään ymmärrystä siitä, mikä kuulu voi olla tekijän (yhdistys, yritys, muu toimija) tarkoituksen ja intension sekä vastaanottajien (jäsenet, asiakkaat, yhteistyötahot) ymmärryksen ja viestin vastaanoton välillä.

Rooliani tutkijana ja muotoilijana käsittelin aineistossani seuraavien teemojen kautta:

- Palvelumuotoilijan rooli: Fasilitaattori, Kumppani, Työntekijä
- Asemointi: Etäisyys, Osallisuus
- Tutkijan etiikka

Perustajajäsenten haastatteluissa yhteys perinteen, tietämyksen ja samanistisuuden välillä kävi minulle selvemäksi. Jäsenissä on selkeästi jakoa, osa on enemmän kiinnostunut perinteistä ja niiden kokemisen mahdollistamisesta, joita yhdistys on luotu fasilitoimaan. Osa taas haluaa tuoda enemmän julki samanistisuutta, luontoyhteyttä ja Pielisen alueen merkitystä. Nämä toimivat hyvin yhteistyössä, tietämys ja alueen samanistisuus pohjautuvat hyvin pitkälle Pielisen alueen pitkiin perinteisiin.

Minulle kävi pian selväksi, että vaikka aktiivisten toimijoiden eriävät näkemykset eivät suoraan näkyneet yleisölle, ne mahdollisesti olivat osaltaan aiheuttamassa epätietoisuutta yhdistyksen tarkoituksesta, funktiosta ja toiminnasta. Kun tästä näkökulmasta olen tutkinut yhdistyksen viestintää, on tämä näkemysten eroavaisuus näkyvissä. Osa toimijoista tuo enemmän esiin samanistisuutta ja tietämyttä, osa perinteitä ja vuodenkiertoa. Tämä voi olla tietoinen valinta, mutta se voi myös olla vastaanottajalle hämmentävää, jos tätä eron syytä ei ole kerrottu. Toisaalta se voi myös näyttäytyä ihmisten osaamisen painotuksissa, kun tietyt ihmiset keskittyvät tiettyihin asiakokonaisuuksiin. Ko. henkilöiden vahva toimintatausta aihepiireissä olisi riittävä perustelu tälle erolle.

Roolini kanssakulkijana ja kumppanina prosessissa oli välillä ristiriidassa työntekijä -käsitteen kanssa. Miten tutkija ja muotoilija asettuu yhteisössä? Onko tarpeen olla valta-asetelmaa, joka työntekijä -roolissa väistämättä asemoituu ja miten tämä muovaa muotoilijan roolia, jossa väistämättä on tehtävä myös rohkeita avauksia ja esityksiä, jotka eivät aina ole saman henkisiä työnantajan roolia kantavan hallituksen mielipiteiden tai näkemysten kanssa. Halusin nähdä itseni kehittäjäkumppanina, avaamassa asioita rehellisesti ja aidosti ja siten mahdollistamassa yhdistyksen kehittämässä jäsenten näkemyksiä vastaavaksi.

Palvelumuotoilijana koin olevani etuoikeutetussa asemassa päästessäni kurkistamaan "kulisseihiin" ja käymään näitä keskusteluita näiden ihmisten kanssa. Sain paljon näkemystä, ymmärrystä ja tietoa aihepiiristä. Jäinkin pohtimaan, ymmärrämmekö muotoilijoina sitä erityislaatuista asemaa, jossa saamme työskennellessämme olla?

Entinen koulutustaustani hoitoalalta saa minut usein pohtimaan työn eettisiä näkökulmia ja se oli tässäkin työssä yksi kulmakivi. Miten minä, omaa yhteisöä tutkiessani ja kehittäessäni voin sivuuttaa oman näkemykseni ja kokemukseni?

Uskon, että tämän on ajankohtaista myös ns. In-house -muotoilijana toimiessa. Kun olemme tiivis osa yhteisöä, miten voi nostaa mahdollisia ongelmakohtia, ristiriitoja tai näkemyseroja esiin.

"Seurasin tänään hallituksen jäsenten välistä keskustelua. Tuntuu, kuin en saisi jostain kiinni, ihmisillä on taustaa, joka vaikuttaa yhteisön tilanteeseen, josta minä en ole tietoinen. " Tutkijan kenttämuistiinpanot 10.10.2022

Ulkopuolisena tarkastelijana on toisaalta helpompi tarttua tilanteisiin, joissa on näkemyseroja. Koska niitä tarkastelee lintuperspektiivistä, tarkastelu tapahtuu usein suuremmassa mittakaavassa. Palvelumuotoilijana koin, että minun on myös helppo löytää perustelut nimenomaan asiakasnäkemyksestä.

Huomasin myös, että palvelumuotoilijan rooli oli toimeksiantajalle hieman epäselvä. Olin toisaalta perinteinen työntoteuttaja sekä tutkimuksen tekijä, mutta mielestäni roolini asiakasymmärryksen tuojana ja muotoilijana vaati selvennystä. Yhdessä työpajassa minulle todettiin, että minun tulisi mukailla hallituksen tahtoa ja käskyjä. Tämä sai minut palaamaan koko opintojeni ajan pohtimaan kysymyksen äärelle: kumpi on ensisijainen, toimeksiantaja vai loppukäyttäjä? Kenelle teemme muotoilua? Kumman tarve on etusijalla, jos ne ovat ristiriidassa?

Koen, että näkemysten perustelut löytyvät nimenomaan asiakkaan eli loppukäyttäjän näkemyksistä ja muotoilijana voin tukeutua niihin. Asiakaslähtöisenä muotoilijana olen kuitenkin huomannut, että tekemisemme sokeutuu usein tältä näkemykseltä ja mikäli olemme erimielisiä asiakkaan kanssa, on omaa näkemystä ja tuottamiamme palveluita joskus haastavaa muokata.

Hallitus on kuitenkin jäsenten työväline toiminnan toteuttamiseen ja erityisesti yhdistystoiminnassa jäsenet ovat ne, jotka viime kädessä määrittelevät yhdistyksen menestyksen. Heidän aidon äänensä esiintuominen oli minulle tärkein ja ensisijainen tehtävä.

10. VÄINÄMÖINEN LÄHTEE – JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

*Siitä vanha Väinämöinen laskea karehtelevi
venehellä vaskisella, kuutilla kuparisella
yläisiin maaemihin, alaisiin taivosihin.
Sinne puuttui pursinensa, venehinensä väsähtyi.
Jätti kantelon jälille, soiton Suomelle soeraan,
kansalle ilon ikuisen, laulut suuret lapsillensa.*

Viideskymmenes runo. Kalevala

Sain kunnian sukeltaa tässä prosessissa syvemmälle itselle tärkeäksi kokemaani yhteisöön. Olin seurannut yhdistyksen toimintaa etäältä, mutta kiinnostuneena. Olin vast'ikään liittynyt jäseneksi ja kun tiedustelin mahdollisuutta graduyhteistyöhön, olin osallistunut yhteen yhdistyksen etätapahtumaan.

Tämä graduprosessi opetti minulle paljon paitsi palvelumuotoilullisesta kehittämisestä, muotoilijana kasvamisesta, myös itse yhdistyksen kontekstista ja syvensi omaa kutsumustani ja elämäntehtävääni perinteen sekä nykyajan synteessin muodostajana ja muotoilijana, joka tuo esivanhempien todellisuutta nykyihmisten saataville kulutettavassa muodossa.

10.1 Palvelumuotoiluprosessi Pielisen Tietäjäkeskuksessa

Pielisen Tietäjäkeskus on toiminut lähes koko toiminta-aikansa aikana vahvasti koronan vuoksi etäyhteyksien välityksellä. Jäsenet ovat jo tottuneet etänä ja hybridinä järjestettyihin tapahtumiin. Tämä on ollut monelle vanhemmalle yhdistykselle haaste, mutta PieTi on nyt toisenlaisen haasteen edessä: jos ja kun haluttaisiin siirtyä lähitapahtumiin ja olla luomassa paikallisuutta, voi laajalla asuva jäsenkunta kokea jäsenyytensä ikään kuin ”huonontuvan”.

Jäsenistössä on myös hieman epätietoisuutta: mikä on PieTin vaikutuspiiriä ja tehtävää? Yhdistyksen vision ja strategian viestimistä voisi selkeyttää. Jäsenille viestimisen avuksi on luotu jäsenprofiilit, joille voi luoda suoraan kiinnostavaa ja sitouttavaa tekstiä. Tämä mahdollistaa jäsenhankintaan pitkäkestoisen työkalun tapahtumiin liittyvien yksittäisten pikavoittojen rinnalle.

PieTille muotoillun kolmijalkaisen jakkaran avulla tätä yhdistyksen vision viestiä voidaan kirkastaa ja vakauttaa. Pohjaamalla kaikki toiminta näihin perustajajäsenten valitsemiin ja jäsenten arvostamiin arvoihin, voidaan yhdistyksen toiminnalla luoda vankka pohja, johon nojata.

Tämän tutkimusprosessin aikana havahduin ristiriitaan: mitä PieTi kuvaa julkisesti verkkosivuillaan ja somekanavissaan ja mitä haastattelut, kokemukselliset työpajat sekä tilaisuudet, joihin olen yhdistyksen jäsenenä osallistunut, minulle kertoivat. Verkkosivujen hieman etäininkin lähestyminen tärkeään aiheeseen sukelsi aivan eri ulottuvuuteen syvän osallisuuden kokemuksen myötä, jota yhdistys tarjoaa. Pieti onkin niin paljon enemmän kuin mitä verkkosivut antavat ymmärtää. Yhdistys on yhteisö, jossa jäsenet ovat voimallisesti osallisena. Yhdistys ei ole jäsenilleen jotain kurssia ja sisältöä tuottava toimija vaan alusta, henkinen koti ja turvasatama, jossa jokainen osallinen voi kokea voimaantumista ja voimallista yhteisöllisyyttä. Tätä samaa jäsenet kaipaavat: ”ei pelkkää matkaopasesittelyä vaan kokemusta ja tunnelmaa” toistui Online nuotiopiirissä useampaan kertaan. PieTi voi tarjota ihmisille jotain syvempään kaipuuseen vastaavaa, kuin osaamme ehkä edes kaivata.

Tässä tutkimuksessa luotu perinteen ja nykyajan synteesiä Palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen. Yhdistykselle tärkeät asiat, kuten vuodenkierto, tietäjäperinteen ydin erilaisissa paikallisissa merkityksellisyyksissä, kuten paikoissa, perinteissä ja loitsuissa näkyy selvästi yhdistyksen tämän vuoden visiossa ja vuosikellossa. Ennen kaikkea koen, passiivisen vastaanottamisen sijaan jäsenet ovat päässeet vaikuttamaan toimintaan ja yhdessä hallituksen kanssa luovat yhdistyksestä omannäköisensä.

Tutkimuksessa toteutettuja toimia voidaan yleistää laajemmin yhdistys kenttään, Käytettyjä palvelumuotoilun menetelmiä voidaan hyödyntää muuallakin yhdistyskentällä rohkeasti kokeillen. Muotoilu ja synteesi eri menetelmien käytöstä vaatii rohkeutta ja oman näkemyksen sivuuttamista, joten on pohdittava, onko tiiviisti yhdistyksessä mukana oleva oikea taho synteesein tekemiseen.

Kirjallisuus samanismista ja tietäjyydestä yhdistyy mielenkiintoisella tavalla PieTin toiminnassa. Nämä kaksi muodostavat punoksen, joka tukee toisiaan mukaan poimien paikallisen kulttuurin tunnetumpia helmiä, mutta myös harvinaisempia erikoisuuksia, jotka eivät ole niin yleisessä tiedossa. Tämä on aitoa, piilossa olevaa tietäjyyttä ja yhdistyksessä tehdäänkin arvokasta työtä sen perinteen säilymiseksi tässä ajassa.

10.2 Osallinen muotoilijana

Autoetnografia on tarjonnut mielenkiintoisen sukelluksen omaan muotoilijuuteeni sekä osallisuuteeni yhteisössä. Olen oppinut prosessissa muotoilijana toimimisesta, kokeillen, kehittyen, muuttaen suunnitelmaa prosessin aikana. Olen oppinut työpajoista, haastatteluista, kyselyistä – tekisin nyt joitakin asioita toisin, käyttäisin rohkeammin eri menetelmiä, mutta tekisin asioita myös samoin, osaten vankemmin perustella valintojani niitä kyseenalaistettaessa.

Mietin useaan kertaan eettisestä näkökulmasta, osaanko heittää oman näkemykseni riittävän sivuun ja tarkastella asioita objektiivisesti. Huomasin välillä innostuvani ideasta ja näkemyksestä ja kiinnittyen siihen, pakottaen itseni taas jatkamaan matkaa ja tarkastelemaan asioita osana laajempaa kokonaisuutta. Etäisyyden ottaminen materiaaliin teki myös hyvää, tunnepitoinen suhtautuminen oli lieventynyt, innostuminen hieman hiipunut ja tarkastelunäkökulma oli neutraalimpi. Tämä on mielestäni erittäin tärkeä huomioitava seikka oman yhteisön tutkimisessa.

Palvelumuotoilijan roolissa onnistuin säilymään hyvin. Itse aktiivisena toimijana osallistuminen tapahtumissa mahdollisti myös havainnoinnin ja näiden osallistumisten kenttämuistiinpanot toivat syvyyttä analyysiin omasta roolista muotoilijajäsenenä.

Autoetnografinen lähestyminen ei ole yleistettävissä henkilökohtaisen ulottuvuuden vuoksi. Se voi kuitenkin tarjota tarttumapintaa ja jäsentämistä omaan kokemukseen vastaavassa tehtävässä toimivalle. Se voi auttaa ymmärtämään koettua ristiriitaa tai "useamman jakkaran" roolia, johon voi esimerkiksi in-house -muotoilijana joutua.

Tulevaisuudessa haluan tutkia lisää kulttuurista synteisiä, joka voidaan saavuttaa perinnettä ja nykypäivää yhdistämällä. Erityisesti oman henkilökohtaisen identiteetin etsiminen ja muodostuminen juurien, esivanhempien ja meille tärkeiden (mielen)maisemien kautta voi antaa meille enemmän, kuin osaamme edes etsiä ja kysyä. Tämän kaltaista synteisiä voidaan tutkia monella elämän osa-alueella, joissa identiteettimme on läsnä. Perinteen ja nykypäivän synteisiä on tärkeä identiteettillemme ja vaikkemme sitä välttämättä tiedosta, ovat juuremme ja menneisyys muovanneet meitä kokonaisvaltaisesti aikojan saatossa.

Lopuksi

Kalevala, tuo ensimmäisen tietäjämme Väinämöisen matkasta kertova loitsukirja päättyy viidenteenkymmenenteen runoon. Runoon, jossa Marjatta istuu puolukkamättäälle ja tulee raskaaksi. Tunnen tarinan matkan tässä tutkielmassa ja sen prosessissa. Syksyllä 2022 sain Pielisen Tietäjäkeskuksen Syyspäiväntasauksen rummutuksessa sekä Loitsulauluillassa kokea Noora Korpin modernisoinnin Viidennenkymmenennen runon Marjattasta, nykypäivän puolukasta ja siitä leviävästä viisaudesta, joka muodostaa kotimme kaikkialle. Kiitos.

VIIDESKYMMENTENES RUNO

*Marjatta, korea kuopus, se kauan kotona kasvoi,
korkean ison kotona, emon tuttavan tuvilla.
Piti viiet vitjat poikki, kuuat renkahat kulutti
isonsa ava'imilla, helmassa helottavilla.*

...

*Marjatta, korea kuopus, katselevi, kuuntelevi.
Istui marjamättähälle, vaipui vaaran rintehelle.*

Pesä

*Pehmeässä varvikossa
Punaisessa puolukassa
Lovehessa lämpösessä
Levätä mä saan pesässä*

*Kosteassa kuusikossa
Mesikukan hunajassa
Soiden suulla, syömmeiin alla
Pesäni on kaikkialla*

Noora Korppi: Tietäjän loitsut

LÄHTEET:

- Adams, T.E., Holman Jones, S. & Ellis, C. (2014). *Autoethnography*. Oxford University Press.
- Anderson, L. (2006). Analytic Autoethnography. *Journal of Contemporary Ethnography*, 35:4, 373–395.
- Behar, R. (1996). *The vulnerable observer: Anthropology that breaks your heart*. Boston: Beacon.
- Brown, T. (2008) *Design Thinking*. Harvard Business Review. June 2008. hbr.org Viitattu 28.2.2023
- Chang, H. (2008). *Autoethnography as method*. California: Left Coast Press, Inc.
- Creative Education Foundation. What is CPS. <https://www.creativeeducationfoundation.org/what-is-cps/> Viitattu 21.9.2022
- Design Council 2019a. The Double Diamond: 15 years on. <https://www.designcouncil.org.uk/our-work/news-opinion/double-diamond-15-years> Viitattu 21.9.2022
- Design Council 2019b. Framework for Innovation: Design Council's evolved Double Diamond. <https://www.designcouncil.org.uk/our-work/skills-learning/tools-frameworks/framework-for-innovation-design-councils-evolved-double-diamond/> Viitattu 21.9.2022.
- Ellis, C., Adams, T. & Bochner, A. (2011). Autoethnography: An Overview. *Qualitative Social Research*, 12(1). <https://dx.doi.org/10.17169/fqs-12.1.1589> Viitattu 1.3.2023
- Fish, B. (2018). Drawing and Painting Research. Teoksessa P. Leavy (toim.), *Handbook of Arts-Based Research*. (s. 336–352). New York: The Guilford Press.
- Harvey, Graham. 2005. *Animism. Respecting the Living World* (London: Hurst).
- Horwitz, J. 2017. 'All life is connected. The shaman's way', Scandinavian Center for Shamanic Studies, <http://www.shamanism.dk/alllifeisconnected.htm>
- Jyväskylän yliopisto. 2015. Toimintatutkimus. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/men> Viitattu 7.2.2023
- Kalevala. Avoin kalevala. <http://kalevala.finlit.fi/items/show/67>
- Karjalan liitto ry. 2023. Karjalan alueet. <https://www.karjalanliitto.fi/karjalaisuus/karjalan-alueet.html> Viitattu 1.3.2023
- Karjalainen nuorisoliitto. 2022. Karjala. <https://www.karjalainennuorisoliitto.fi/karjala/> Viitattu 17.11.2022
- Koivisto, M. & Säynäkangas, J. & Forsberg, S. 2019. *Palvelumuotoilun bisneskirja*. Alma Talent. BALTOprint Liettua.
- Kouri J & Hytönen-Ng E. 2022. The change in the researcher's position in the study of shamanism. *Approaching Religion*. March 2022

Kouri J & Hytönen-Ng E. 2020. Rumpu nykyshamanismissa - tapaustutkimus luontoyhteydestä. Hybris - Tiedelehti. vol 13. Issue 1. <https://hybrislehti.net/rumpu-nykyshamanismissa-tapaustutkimus-luontoyhteydest> Viitattu 22.9.2022

Kovasiipi, K. 2023. Karjalaisuuden ja Kaelvalan suhde puhuttaa. Karjalan sivistysseura. <https://uutiscuppu.karjalansivistysseura.fi/karjalaisuuden-ja-kalevalan-suhde-puhuttaa> Viitattu 28.3.2023

Lehtonen, T. 2018. Kalevalan ihmiskuva. Blogikirjoitus. Vaasan yliopisto. <https://blogs.uwasa.fi/ajatusyhteys/2018/02/21/kalevalan-ihmiskuva/> Viitattu 19.9.2022.

Miettinen, S. (2011) Palvelumuotoilu – yhteissuunnittelua, empatiaa ja osallistumista. Teoksessa: Palvelumuotoilu: Uusia menetelmiä käyttäjätiedon hankintaan ja hyödyntämiseen. Helsinki: Teknologiainfo Teknova

Miettinen, S. & Koivisto, M. & Hämäläinen, K & Viikka, H. & Mattelmäki, T. & Vaajakallio, K. & Kalliomäki, A. & Ruuska, J. & Vaahtojärvi, K & Savolainen, P. 2011. Palvelumuotoilu: Uusia menetelmiä käyttäjätiedon hankintaan ja hyödyntämiseen. Helsinki: Teknologiainfo Teknova.

Miettinen, S. 2019. Nyt on muotoiluajattelun aika. Teoksessa: Muotoiluajattelu. Miettinen, S. toim. Teknologiateollisuus ry. Vaasa: Grano Oy.

Moritz, Stefan (2005), Service Design: Practical Access to an Evolving Field. Lontoo, Köln International School of Design. https://issuu.com/st_moritz/docs/pa2servicedesign/4 Viitattu 28.2.2023

Mänttari, A. 2019. Pääkaupunkiseudulla muotoilu ohjaa julkisten palveluiden kehittämistä asiakalähtiseksi. Teoksessa: Muotoiluajattelu. Miettinen, S. toim. Teknologiateollisuus ry. Vaasa: Grano Oy.

Pielisen museo. <https://www.liekka.fi/museo> Viitattu 17.11.2022

Pikes. 2023. Pielisen Karjalan elinkeinoelämä lukuina. <https://www.pikes.fi/pielisen-karjalan-elinkeinoelama-lukuina/> Viitattu 1.3.2023

Stickdorn, Marc, Markus Hormess, Adam Lawrence & Jakob Schneider (2018), This Is Service Design Doing. Sebastopol, O'Reilly Media.

Stuckrad, K von. 2014. The Scientification of Religion: An Historical Study of Discursive Change, 1800–2000(Boston: De Gruyter)

Pielisen tietäjäkeskus 2023a. Toimintasuunnitelma 2023 pielisen tietäjäkeskus ry. Viitattu 22.2.2023

Pielisen tietäjäkeskus 2023b. Toiminnan vuosikello. <https://prezi.com/view/IVuoDcsjTfbEcUxjDrHk/> Viitattu 22.2.23

Pulkkinen, R. 2014. Suomalainen kansanusko. Gaudeamus.

Sava, I. & Vesänen-Laukkanen, V. (toim.). (2004). Taiteeksi tarinoitu oma elämä. Juva: PS-kustannus.

Siikala, A-L. 2002a. Mythic Images and Shamanism: A Perspective on Kalevala Poetry. FFC 280. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica.

Siikala, A-L. 1092. Suomalainen šamanismi. Karisto Oy. Hämeenlinna.

Svanberg, Jan. 2003. Schamantropologi i gränslandet mellan forskning och praktik. En studie av förhållandet mellan schamanismforskning och neoschamanism (Åbo Akademi University)

Tietoarkisto. Tutkimuseettikka ihmistieteissä. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kva/ihmistieteissa/> Viitattu 7.2.2023.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarvointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2019. 2. painos. Toimituskunta: Kohonen I, Kuula-Luumi A, Spoofo S-K. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2021.pdf Viitattu 7.2.2023

Tuulaniemi, J. 2015. Palvelumuotoilu osallistuvan innovaatiotoiminnan menetelmänä. Yhdessä innovoimaan – osallistuva innovaatiotoiminta ja sen johtaminen sosiaali- ja terveysalan muutoksessa. Saarisilta, J. & Heikkilä, J (toim). Terveystieteiden ja Hyvinvoinnin laitos. Suomen yliopistopaino Oy. Tampere.

Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. Talentum Media Oy. BALTO print Liettu.

Uotinen, J. (2013). Kokemuksia autoetnografiasta. Teoksessa J. Pöysä, H. Järviluoma & S Vakimo (toim.), Vaeltavat metodit. Joensuu: Suomen kansantietouden tutkijain seura.

Valtonen, A., Salmela, T. & Rantala, O. (2020). Living with Mosquitoes. *Annals of Tourism Research*, 83, 102945.

Vink, J., Koskela-Huotari, K., Tronvoll, B., Edvardsson, B. & Wetter-Edman, K. (2021). Service ecosystem design: Propositions, process model, and future research agenda. *Journal of Service Research*, 24(2), 168–186.

Visit Karelia. Karjalainen kulttuuri Pohjois-Karjalassa. <https://www.visitkarelia.fi/nae-jakoe/karjalaisuus/> Viitattu 17.11.2022

Wall, S. (2006). An Autoethnography on Learning Autoethnography. *International Journal of Qualitative Methods*, 5:2, 146–160.

Wikipedia. 2023. Pielisen Karjalan Seutukunta. https://fi.wikipedia.org/wiki/Pielisen_Karjalan_seutukunta Viitattu 22.2.2023

Witkin, S. (2014). *Narrating Social Work Through Autoethnography*. Columbia University Press, New York.

Liite 1. Kysely jäsenistölle

Kysely Jäsenistölle 2022

Haluamme tarjota yhdistyksemme jäsenille mielekästä toimintaa sekä löytää reittejä edistään tietäjätradition jatkumoa väkevällä yhteydellä luontoon ja perinteisiin.

Tämän kyselyn avulla pyrimme ymmärtämään jäseniemme tyytyväisyyttä yhdistyksen toimintaan tänä vuonna sekä kartoittamaan vuoden 2023 tulevaa toimintaa. Oletko ollut tyytyväinen Pielisen Tietäjäkeskuksen (PieTin) tarjontaan tänä vuonna? Millaista toimintaa haluaisit tulevina vuosina nähdä? Onko sinulla tietäjäyttä, jota haluaisit jakaa yhdistyksemme jäsenille?

Kyselyyn voi vastata nimettömästi ja kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kiitos, mikäli voit auttaa meitä kehittämään toimintaa ja ideoimaan lisää!

Toivomme, että vastauksia voi hyödyntää myös jäsenemme Minna Heikkisen Pielisen Tietäjäkeskuksen kehittämiseksi tehtävässä tutkielmassa, [josta voi lukea lisää täältä](#). Tämä on vapaaehtoista, voit rajata vastauksesi käytön ainoastaan Tietäjäkeskuksen käyttöön

Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan 3 kappaletta 50 € lahjakorttia käytettäväksi Tietäjäkeskuksen tapahtumamaksuihin. Lahjakortin voi antaa eteenpäin, mutta sitä ei voi muuttaa rahaksi.

Parhain terveisin,
Pielisen Tietäjäkeskus ry:n hallitus

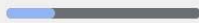
[Kirjautu Googleen](#), jotta voit tallentaa edistymisesi. [Lue lisää](#)

*Pakollinen

Suostumus *

- Anna suostumuksen käyttää vastauksiani
- Haluan, että vastaukseni jäävät ainoastaan Pielisen Tietäjäkeskuksen käyttöön

Seuraava

Sivu 1 / 4

Tyhjennä lomake

Taustakysymykset

Ikä

- 20 tai alle
- 21-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61-70
- 71-80
- 81 tai yli

Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- Muu
- En halua kertoa

Asuinpaikka (missä päin Suomea/ulkomailla)

Oma vastauksesi

Milloin olet liittynyt yhdistyksen jäseneksi?

- Liittynyt 2020
- Liittynyt 2021
- Liittynyt 2022

Mikä sai sinut kiinnostumaan Pielisen tietäjäkeskuksesta?

Oma vastauksesi

Miten kuvailisit yhteyttäsi Pielisen Tietäjäkeskukseen?

- Aktiivi
 Osallistuja
 Kannattaja
 Muu: _____

Onko sinulla millainen yhteys Pielisen seutuun ja kulttuuriin? Tietäjäperinteeseen? Samanisiin?

Oma vastauksesi _____

Takaisin

Seuraava

Sivu 2 / 4

Tyhjennä lomake

Vuosi 2022

Oletko osallistunut joihinkin alla olevista tapahtumista vuonna 2022? *

- Yhdistyksen vuosikokous
 Pielisen Tietäjien Lukupiirit
 Tietäjän Yrtit-kurssi
 Tietäjän sienet -kurssi
 Äänellä itkun kurssi (joko Liisa Matveisen tai Lea Tajakan kurssi)
 Kekri
 Myyttinen metsä Kalevan naisen menetelmäkurssi
 Runon ja Laulun ilta Herraniemessä
 Rauhamaa -rummutus
 Joku muu tapahtuma
 En ole osallistunut, halutessasi tarkenna muu -kohtaan
 Muu: _____

Olitko tyytyväinen tapahtumaan/kurssiin, johon olet osallistunut?

- 1 2 3 4 5
En tykännyt Tykkäsin valtavasti

Avoin palaute tapahtumasta.

Kerro myös mistä kurssista/tapahtumasta oli kyse

Oma vastauksesi _____

Miten olet kokenut tapahtumien hinnoittelun tai hinta-laatu-suhteen

Kerro myös mistä kurssista/tapahtumasta oli kyse

Oma vastauksesi _____

Onko järjestämämme ohjelma vastannut käsitystäsi PieTin toiminnasta? *

- 1 2 3 4 5
Ei ollenkaan Todella hyvin

Miten olet saanut tietoa tapahtumistamme? *

- Facebookista
- Nettisivuilta
- Tapahtumakalentereista
- Sähköpostilla
- Jutteleamalla ihmisten kanssa
- Muu: _____

Oletko saanut tapahtumistamme tarpeeksi tietoa? *

- Kyllä
- En
- Osittain

Miten toivoisit saavasi lisää tietoa PieTin toiminnasta tulevana vuonna? *

Oma vastauksesi

Takaisin

Seuraava

Sivu 3 / 4

Tyhjennä lomake

Vuosi 2023

Millaista sisältöä odotat, että Pietin toiminnassa olisi tulevana vuonna? *

- Lukupiirejä
- Runolaulanta iltoja/kursseja
- Perinnekäsityökursseja
- Tutustumismatkoja perinne- ja muinaiskohteisiin, kotiseuturetket, luontoretket
- Juhlia ja tapahtumia, missä jaetaan tietoa juhlaperinteistä, esim. vuotuisjuhlat
- Seminaareja, Keskustelutilaisuuksia
- Hiljentymisiä
- Rummutukset ja muut matkat
- Muu: _____

Voit tarkentaa toivomiasi sisältöjä tähän. Millaisia asioita toivot PieTin järjestävän?

Oma vastauksesi

Miten haluaisit mieluiten osallistua kursseille / tapahtumiin? *

- Verkon välitykselle zoomissa
- Livenä paikan päällä

Haluatko olla Pielisen tietäjäkeskuksen jäsen 2023?

- Kyllä
- En
- En ole vielä varma
- Muu: _____

Miten voisimme mielestäsi toimia laajemmin yhteiskunnallisena vaikuttajana tietäjyyden edistämiseksi?

- Blogitekstit, mielipidekirjoitukset, julkiset kannanotot
- Seremonia ja rituaalityöskentelyllä
- Julkiset tapahtumat
- En näe laajempaa yhteiskunnallista vaikutusta tarpeellisena
- Muu: _____

Miten haluaisit olla mukana PieTin toiminnassa vuonna 2023? *

- Olen kiinnostunut tulemaan yhdistyksen hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi
- Olen kiinnostunut toimimaan yhdistyksen vapaaehtoisena tai aktiivina
- Haluan pysyä "rivijäsenenä" ja osallistujana
- Olen mukana vain tukemassa yhdistystä, enkä välttämättä ole kiinnostunut osallistumaan
- Muu: _____

Mikäli sinulla on idea tai haluat jakaa osaamistasi koulutuksessa tai tapahtumassa, voit esitellä ideaasi ja tarvittaessa antaa yhteystietosi viimeisessä kohdassa

Oma vastauksesi

Terveiset PieTin hallitukselle (Vapaa Sana)

Oma vastauksesi

Yhteystietoni arvontaa varten

Oma vastauksesi

Kiitos vastauksistasi!

Lähetäthän lomakkeen painamalla "lähetä" tai "submit" painiketta. Mikäli sinulla on kysyttävää tai haluat vastata laajemmin, kirjoita mieluusti info@tietajakeskus.org

Takaisin

Lähetä

Sivu 4 / 4

Tyhjennä lomake

Liite 2. Kysely ei-jäsenille

Kysely ei-jäsenille 2022

Haluamme tarjota yhdistyksemme jäsenille sekä muille osallistujille mielekästä toimintaa, sekä löytää reittejä edistään tietäjätradition jatkumoa väkevällä yhteydellä luontoon ja perinteisiin.

Tämän kyselyn avulla kartoitamme ei-jäsenten kiinnostuksen kohteita sekä syitä, miksi he eivät ole vielä jäseniämme. Millaista toimintaa haluaisit tulevana vuonna nähdä? Mikä vastaisi sinun tarpeisiisi? Onko sinulla tietäjäyttä, jota haluaisit jakaa?

Kyselyyn voi vastata nimettömästi ja kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kiitos, mikäli voit auttaa meitä kehittämään toimintaa ja ideoimaan lisää!

Toivomme, että vastauksia voi hyödyntää myös jäsenemme Minna Heikkisen Pielisen Tietäjäkeskuksen kehittämiseksi tehtävässä tutkimuksessa, [josta voi lukea lisää täältä](#). Tämä on vapaaehtoista, voit rajata vastauksesi käytön ainoastaan Tietäjäkeskuksen käyttöön.

Parhain terveisin,
Pielisen Tietäjäkeskus ry:n hallitus

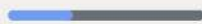
[Kirjautu Googleen](#), jotta voit tallentaa edistymisesi. [Lue lisää](#)

*Pakollinen

Suostumus *

- Anna suostumuksen käyttää vastauksiani
- Haluan, että vastaukseni jäävät ainoastaan Pielisen Tietäjäkeskuksen käyttöön

Seuraava

Sivu 1 / 3

Tyhjennä lomake

Taustakysymykset

Ikä

- 20 tai alle
- 21-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61-70
- 71-80
- 81 tai yli

Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- Muu
- En halua kertoa

Asuinpaikka (missä päin Suomea/ulkomailla)

Oma vastauksesi

Mikä sai sinut kiinnostumaan Pielisen tietäjäkeskuksesta?

Oma vastauksesi

Onko sinulla millainen yhteys Pielisen seutuun ja kulttuuriin? Tietäjäperinteeseen? Samanisiin?

Oma vastauksesi

Mikä on merkittäviin syy, että et ole liittynyt Pielisen tietäjäkeskuksen jäseneksi?

Oma vastauksesi

Takaisin

Seuraava

Sivu 2 / 3

Tyhjennä lomake

Vuosi 2023

Millaista sisältöä odotat, että Pietin toiminnassa olisi tulevana vuonna? *

- Lukupiirejä
- Runolaulanta iltoja/kursseja
- Perinnekäsitöitä
- Tutustumismatkoja perinne- ja muinaiskohteisiin, kotiseuturetket, luontoretket
- Juhlia ja tapahtumia, missä jaetaan tietoa juhlaperinteistä, esim. vuotuisjuhlat
- Seminaareja, Keskustelutilaisuuksia
- Hiljentyisiä
- Rummutukset ja muut matkat
- Muu: _____

Voit tarkentaa toivomiasi sisältöjä tähän. Millaisia asioita toivot PieTin järjestävän?

Oma vastauksesi

Miten haluaisit mieluiten osallistua kursseille / tapahtumiin? *

- Verkon välitykselle zoomissa
- Livenä paikan päällä

Mikäli sinulla on idea tai haluat jakaa osaamistasi koulutuksessa tai tapahtumassa, voit esitellä ideaasi ja tarvittaessa antaa yhteystietosi

Oma vastauksesi

Terveiset PieTin hallitukselle (Vapaa Sana)

Oma vastauksesi

Kiitos vastauksistasi!

Lähetäthän lomakkeen painamalla "lähetä" tai "submit" painiketta. Mikäli sinulla on kysyttävää tai haluat vastata laajemmin, kirjoita mieluummin info@tietajakeskus.org

Takaisin

Lähetä

Sivu 3 / 3

Tyhjennä lomake